

Coordonator: Prof. consilier școlar Ecaterina Daniela Rusu

Lucrările Simpozionului

"Generații de ieri și de azi. Incursiune în timp"

Școala Gimnazială "George Călinescu" Iași

Proiect educațional

Cântec, joc și voie bună
istorie, obiceiuri și tradiții

Simpozionul

"Generații de ieri și de azi. Incursiune în timp"

Iași, 2025

ISBN 978-973-0-41760-9

Acest Simpozion face parte din proiectul ”Cântec, joc și voie bună - istorie, obiceiuri și tradiții!” inclus în Calendarul Activităților Educative Județene 2023 al Inspectoratului Școlar Județean Iași, la poziția 17.

Tehnoredactare - prof. consilier școlar, Ecaterina Daniela Rusu.

Întreaga responsabilitate asupra conținutului științific și informativ al lucrărilor aparține autorilor.

Coordonator: Prof. consilier școlar

Ecaterina Daniela Rusu

Lucrările Simpozionului

"Generații de ieri și de azi. Incursiune în timp"

Iași

2025

CUPRINS

ARGEANU Elena Claudia, *Tradiții și obiceiuri la români* - pag.

ARGEANU Cristian, SURUGIU Constantin, *Datini și tradiții locale de iarnă* - pag.

BOTEZATU Georgiana, *Sub umbrela lui "pe vremea mea"...* - pag.

DASCĂLU Rodica, *Moda în pas cu timpul* - pag.

HUIAN Delia, *Proiect educațional - Eroii de poveste din istoria neamului* - pag.

KEHLAOUI Carmen, *Generații de ieri: revizorul școlar Mihai Eminescu* - pag.

PÎNZARU Ana-Maria, *Conflictul între generații. Ce am moștenit de la părinții noștri de am ajuns să creștem copii "fulg de nea"* - pag.

RUSU Ecaterina Daniela, *Educația parentală: între tradiție și modernitate* - pag.

ROMAN Mihaela, *Mărțișorul, ieri și azi* - pag.

ȚABĂRĂ Aura, FLORIAN Irina Petronela, *Școala prietenoasă - între metaforă și realitate* - pag.

TEȘU Carmen, Goga Vasilică, *Proiect educațional la nivel local - Copilăria de ieri și de azi* - pag.

ȚIBUCANU Anca Larisa, *Elevii noștri - aceiași sau mereu în schimbare?* - pag.

TODIREANU Ana Mirela, *Datini și obiceiuri de altădată* - pag.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI LA ROMÂNI

Elena Claudia ARGEANU¹

Majoritatea tradițiilor din perioada sărbătorilor de iarnă își au rădăcinile în credințele precreștine * Ritualurile din Ajunul Crăciunului sunt făcute, de fapt, pentru protecția animalelor, a livezilor și a gospodăriei. Ele diferă de la o țară la alta și elemente comune multor popoare includ instalarea și iluminarea [brazilor de Crăciun](#), agățarea de [coronite de flori](#), [șosete](#) de Crăciun, [bastoanașe din bomboane](#) și crearea unor scene cu [Nașterea Domnului](#) care descriu nașterea lui [Iisus Hristos](#).

Crăciunul este unul dintre cele mai importante perioade din calendarul [creștin](#) și este adesea strâns legat de alte sărbători din această perioadă a anului, cum ar fi: sărbătoarea Neprihănitei Zămisliri, [Ziua Sfântului Nicolae](#), [Ziua Sfântului Ștefan](#), [Anul Nou](#), și [sărbătoarea Epifaniei \(Boboteaza\)](#).

Folcloriștii numesc aceste ceremonii "ritualuri de trecere" - pentru că ele marchează trecerea de la o stare socială sau biologică la alta. Cum asemenea situații tranzitorii creează întotdeauna incertitudine, rolul lor este de a atenua pe cât posibil energiile negative, tensiunile care rezultă din asemenea schimbări de statut.

Pentru cea mai așteptată sărbătoare din decembrie, Crăciunul, românii au apelat în egală măsură la tradiție, știind să accepte și obiceiuri mai recente. Întâmpinată cu bucurie, Nașterea Mântuitorului aduce cu ea și o sumă de practici foarte vechi prin care se celebra Solstițiul de Iarnă, momentul în care natura dă speranțe că va renaște.

[Colinde](#) pot fi cântate și pot fi spuse diferite povești despre personaje reprezentative, cum ar fi [Copilul Iisus](#), [Sfântul Nicolae](#), [Moș Crăciun](#), [Moș Gerilă](#), etc. Tradițiile de Crăciun mai includ trimiterea unor [felicitări de Crăciun](#), schimbul de urări de Crăciun, respectarea postului și/sau ritualurile religioase speciale, cum ar fi o masă la miezul nopții sau [Vecernia](#) în [Ajunul Crăciunului](#), dăruirea unor cadouri, etc.

În [ajunul Crăciunului](#), pe înserat, în toate satele din țară, începe colindatul. Copiii cu steaua vestesc Nașterea Domnului și sunt primiți cu bucurie de gazdele care îi răsplătesc cu bani, dulciuri, fructe, colaci etc.

Obiceiul **colindatului** este una dintre formele active de marcare a sărbătorii Crăciunului în toate cele trei zile, iar cetetele pornesc din Ajun. Forma aceasta de urare a belșugului face din colindă, pe lângă o cântare excepțională, și mijloc de împlinire a năzuințelor omului. Acest gen de colinde care sunt legate de ocupații sunt foarte importante și pentru ceata care merge din casă în casă, nimeni nu este ocolit, indiferent de ce statutul social care-l are, nici săracul și nici văduvele nu sunt ocolite de cetele de colindători, tocmai ca să le menească și lor un an îmbelșugat, „prosper”.

Pentru cel mai important moment, trecerea în Noul An, pregătirile se reiau. În săptămâna dintre [Crăciun](#) și [Anul Nou](#), în toate [satele](#) cetele de flăcăi se pregătesc pentru "urat", sistem de [datini](#) și obiceiuri. Pe înserat, în ajunul anului care se pregătește să se nască sunt așteptați să apară "[Ursul](#)", "[Capra](#)", "[Bunghierii](#)", "[Căiuții](#)", "[Malanca](#)", "[Jienii](#)", "[Mascății](#)" etc.

¹ Prof., Liceul Special Moldova

Recuzita, [măștile](#), [costumele](#) sunt pregătite din vreme. Mai ales măștile sunt cele care vorbesc cel mai mult despre imaginația și umorul [săteanului român](#). Unii meșteri s-au specializat în confecționarea lor, ele devenind cu timpul adevărate podoabe de artă populară.

Faptul că aceste obiceiuri se practică la cumpăna dintre ani este justificat de simbolistica zilei de 31 decembrie, care în gândirea populară reprezintă data morții dar și a renașterii ordinii cosmice. Structura ceremonială a obiceiului este în același timp plină de forță și vitalitate. Muzica și dansul, remarcabile prin virtuozitate și dinamism, măștile pline de expresivitate, alcătuiesc un spectacol unic.

În diferite zone ale țării, costumația și interpretarea pot fi diferite, dar obiceiul este în esență același. Dacă acest fel de manifestare ne duce cu gândul la practici arhaice magice de alungare a maleficului, "Plugușorul", alt obicei, este strâns legat de mitul fertilității. Vorbe frumoase, de prosperitate și belșug sunt adresate de cetele care vin cu "Plugușorul", fiecărei gospodării. Ca o incantație magică, textul urării se transmite din tată în fiu și nu există român să nu-l cunoască.

Bibliografie:

„Sărbători și obiceiuri românești”, Ion Ghinoiu, Editura Elion, București, 2002

https://ro.wikipedia.org/wiki/Tradi%C8%9Bii_de_Cr%C4%83ciun

https://ro.wikipedia.org/wiki/Tradi%C8%9Bii_rom%C3%A2ne%C8%99ti

DATINI ȘI TRADIȚII LOCALE DE IARNĂ

Cristian ARGEANU², Constantin SURUGIU³

Sărbătorile de iarnă la români încep odată cu Postul Crăciunului (15 decembrie) și țin până la Sfântul Ioan (7 ianuarie). Este o perioadă bogată în obiceiuri, diferite de la o zonă la alta, având în centru marile sărbători creștine prăznuite în această perioadă. La noi în sat, în ziua lăsatului de sec, după masa de seară, gospodinele spălau toate vasele din gospodărie cu leșie (apă amestecată cu cenușă și lăsată la limpezit, apoi scursă) pregătindu-le astfel pentru perioada postului.

Postul Crăciunului este un paradox, în felul său, un post de bucurie, deși în tradiția creștină postul înseamnă, în general, pocăință. Postul Crăciunului este ușor de ținut și neîndreptat spre pocăință, cu toate acestea însă, el simbolizează întunericul în care se afla lumea înainte de venirea Mântuitorului.

Ziua de Ajun, pe lângă faptul că, în trecut, oamenii țineau în această zi post aspru și mâncau numai seara prune uscate sau poame fierte, ziua dinainte de Crăciun era marcată de tot soiul de obiceiuri sau superstiții: în această zi se mâncau turte cu julfă (o umplutură făcută din sămânță de cânepă zdrobită sau, mai nou, râșnită), când se mătura seara gunoiul nu se dădea afară pentru ca oamenii să nu aibă supărări sau pagube la vite; coșurile se curățau iar funinginea se arunca în vie ca să încarce via cu struguri; găinilor li se dădea să mănânce din sită ca să ouă mult... În noaptea de Anul Nou se făcea și calendarul foilor de ceapă după cum urmează: se aleg 12 foi de ceapă egale ca mărime și grosime (una pentru fiecare lună a anului) și se pune în fiecare o cantitate egală de sare; se lasă peste noapte iar a doua zi se observă umiditatea din fiecare identificându-se astfel lunile “ploioase”.

Dincolo de șezători, Postul Crăciunului era o perioadă de pregătire și organizare pentru toți copiii satului. Cei mai mici se arvoneau să meargă în grupuri cu colinda și uratul și se întâlneau pentru a repeta o colindă / urătură considerată cea mai frumoasă. Aceste întâlniri se desfășurau pe ascuns ca să nu le “fure” alții colinda. Copiii mai mari, care înființau diferite formații de dansuri tematice (cerbul, ursul, căluțul, berbecii, jianul, căprița sau capra) își căutau cei mai buni coechipieri, fluierar sau lăutari, după caz, precum și vestimentația potrivită care, în cea mai mare măsură era închiriată de la diferiți gospodari / gospodine. Odată cu lăsatul secului începeau și repetițiile fiecărei “trupe” care se desfășurau după lăsarea serii.

Cea mai importantă formație era “**Capra Mare**” care era înființată de un băiat cu “dare de mână” numit “arnăuț” și care își alegea cei mai buni doboșeri numiți “irozi”, cel mai bun fluierar, cioban și așa mai departe. În satul nostru se făceau două capre mari (câte una pentru fiecare regiune a satului și anume Rădenii și Popeștii), care erau în competiție una cu cealaltă. La repetițiile fiecărei capre mari se adunau și flăcăii regiunii respective de sat care se întreceau la trântă. Dintre cei mai buni se alegeau 5, 6 care

² Prof., Școala Gimnazială „Dimitrie Sturdza” Popești

³ Prof., Școala Gimnazială „Dimitrie Sturdza” Popești

deveneau “moșnegi” și care trebuiau să concureze cu echipa adversă în Ajunul Anului Nou când toate formațiile se strâneau în centrul satului unde își prezentau rolul și erau urmărite de aproape tot satul. Fiecare parte de sat își susținea cu tărie echipa în timpul competiției de trântă. Cele două echipe se prindeau intercalate în cerc și fiecare încerca să-și doboare adversarul. Se spune că era declarată învinsă echipa al cărei membru cădea primul dar fiecare fan găsea motive ca să-și declare echipa câștigătoare. Obiceiul “moșnegilor” din Popești este unic în România, aceștia fiind îmbrăcați cu ȋtari și suman din pânză de cânepă cusut pe corp. La brâu purtau o centură de care erau prinse tălăncile cele mai mari din care sunau continuu mișcând mijlocul iar pe cap o mască specifică ce le ajungea până la brâu, făcută din aripi de găscă și împodobită cu oglinzi, beteală și altele, mască a cărei greutate depășea uneori și 10 kg.. Deasemenea mai purtau săbii din lemn vopsite cu roșu iar, în ultima perioadă, pe spatele sumanului era cusută cu panglică roșie litera inițială a echipei din care făceau parte. Se spune că “moșnegii” participau la concursul de trântă cu măștile puse și își scoteau masca doar atunci când erau doborâți.

Una dintre îndatoririle “arnăutului”, adică a celui care făcea capra mare era de a “tocmi” lăutari care cântau la “casele de joc” stabilite în fiecare parte de sat. Acestea erau stabilite acasă la vreun gospodar mai înstărit iar mai târziu la Căminul Cultural al satului. Acolo se organizau baluri pentru tinerii satului dar și pentru gospodari atât de Crăciun cât și de Bobotează și Sfântul Ioan. Ziua se distrau mai mult flăcăii și fetele dar serile erau împărțite: prima seară de Crăciun și seara de Bobotează era pentru tineri iar a doua seară de Crăciun și seara de Sfântul Ioan era rezervată gospodarilor (asta însemnând toate cuplurile căsătorite fără diferență de vârstă). Gospodarii erau “cinstiți” de către “arnăut” cu vin și cozonac: la Crăciun pentru a primi Capra Mare și pentru a da un bacșiș bogat, iar la Sfântul Ion în semn de mulțumire. Tradiția era ca fata care dansează prima în fiecare zi de bal oferea masa lăutarilor în ziua respectivă. Lăutarii erau “împăcați” din timp, aleși “pe sprânceană” din satele învecinate și erau plătiți de obicei în produse (carne, făină sau vin) și lemne.

Una dintre formațiile introduce relative mai nou față de cea prezentată mai sus este **Jianul**, care ocupă locul secund ca și importanță în ierarhie. Aceasta era alcătuită din 9 băieți de vârstă mai mare care aveau un repertoriu doar cântat și recitat. Cei nouă jucau rolurile de Jian, Jieniță (iubita Jianului interpretată tot de un băiat), 3 haiduci, căpitanul, roșiorul, Anul Nou și Anul Vechi. Rolul acestei formații prezintă pe de o parte lupta dintre Anul Vechi și Anul Nou care urmează să preia domnia asupra Pământului iar pe de altă parte povestea Jianului, căpetenia haiducilor care este capturat și apoi scapă de sub paza Căpitanului și a Roșiorului cu ajutorul iubitei sale. Costumele sunt specifice fiecărui personaj: Jianul și haiducii în costume tradiționale bărbătești purtând puști de lemn și peruci lungi de culoare neagră confecționate din păr de coadă de cal iar Jianul purtând goarnă și 2 pistoale în semn de căpetenie, Jienița în costum tradițional feminine, Căpitanul și Roșiorul în costume militarești, Anul Vechi îmbătrânit cu perucă lungă de culoare albă, barbă tot albă și căciulă albă de miel iar Anul Nou tânăr cu ȋtari, cămașă tradițională și haină încinsă cu cingătoare și bârnețe (benzi late țesute cu motive tradiționale) puse cruciș pe piept la care sunt prinse fire de busuioc, pe cap cu căciulă neagră de miel.

Din Ajunul Crăciunului până la sfârșitul zilelor de Crăciun, până la Sfântul Vasile, până la Bobotează sau chiar până la Sfântul Ioan umblă pe la case **Steaua** dusă de

“stelari”. Copiii în special sunt cei care poartă vestea Nașterii Domnului într-un fel mai deosebit: asemeni Magilor care-L căutau pe Iisus mergând după Steaua Sa.

La noi în sat fiecare grup de “stelari” merg cu Steaua la biserică în prima zi de Crăciun pentru ca aceasta să fie sfințită și abia apoi pot colinda pe la case.

Toate aceste obiceiuri de iarnă au, în majoritate, semnificații agrare, constituie urări de prosperitate pentru familia de gospodari respectivă sau prezintă aspect istorice (Jianul). De aceea se merge mai întâi (seara Ajunului Anului Nou) cu **Plugușorul** care are înjugat la el “boi bourei, în coadă codălbei”, apoi (dimineața de Sfântul Vasile) se merge cu **Semănatul** brazdei trase în ajun (și se aruncă cu grâu, orez, etc. adică cereal). Dansurile rituale, deși au teme sau denumiri diferite, sunt destinate alungării spiritelor rele care ar putea împiedica recolta anului următor, sănătatea sau bunăstarea familiei gazdă.

Capra Mare - Popești

Cerbul – Popești

Lăieșii de la Obrijeni, Popești

Ursul de la Vama, Comuna Popești

SUB UMBRELA LUI "PE VREMEA MEA"...

Georgiana BOTEZATU⁴

Expresia "Pe vremea mea..." este adesea folosită de generațiile mai în vârstă pentru a evoca amintiri dintr-un trecut care, din perspectiva lor, pare mai autentic, mai valoros sau mai

⁴ Prof., Școala Gimnazială "George Călinescu" Iași

pur decât prezentul. Aceste cuvinte poartă cu ele nostalgie, dar și înțelepciune, invitând la o reflecție asupra schimbărilor pe care timpul le aduce societății, valorilor și modului de viață.

O punte între generații

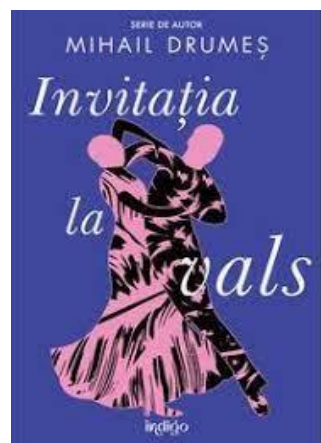
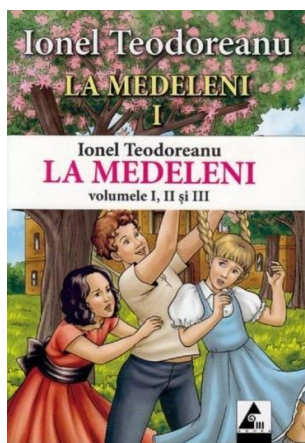
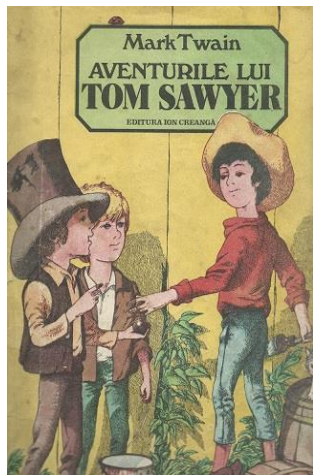
Fiecare generație are propria sa „vreme”, cu experiențele, provocările și idealurile sale. Cei mai tineri privesc adesea această expresie cu scepticism, considerând-o o încercare de a compara două lumi incomparabile. Pe de altă parte, vârstnicii își doresc să transmită lecțiile vieții și să sublinieze importanța valorilor care au ghidat existența lor.

Lucian Blaga surprinde esența trecerii prin vârste într-un mod profund:

„Copilul râde: 'Înțelepciunea și iubirea mea e jocul!'

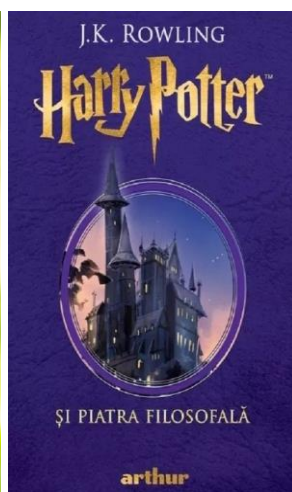
Tânărul cântă: 'Jocul și-nțelepciunea mea-i iubirea!' Bătrânul tace: 'Iubirea și jocul meu e-nțelepciunea!'”

Acest pasaj ne arată cum, la fiecare etapă a vieții, înțelegem realitatea diferit și atribuim altă importanță trecutului.

Valorile de altădată și lumea de azi

Lumea de ieri era caracterizată de simplitate, respect pentru tradiție și o mai mare apropiere între oameni. Jocurile copilăriei se desfășurau în aer liber, fără tehnologie, iar interacțiunea directă era fundamentul relațiilor sociale. Astăzi, tehnologia domină cotidianul, facilitând comunicarea, dar și distanțând generațiile în mod paradoxal.

În trecut, mesele în familie erau sacre, conversațiile se purtau față în față, iar oamenii trăiau mai conectați unii cu alții. Pe de altă parte, lumea modernă oferă oportunități extraordinare de dezvoltare personală, acces rapid la informație și inovații care ne fac viața mai ușoară. Însă, în această evoluție, pierdem uneori din vedere esența interacțiunii umane autentice.

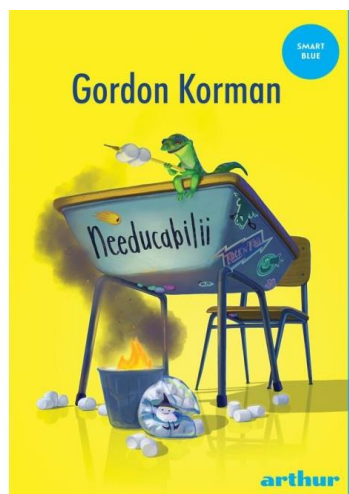

Chiar și educația s-a transformat. Dacă odinioară învățământul era mai rigid, dar impunea un respect profund pentru profesori și pentru carte, astăzi metodele moderne de predare stimulează creativitatea, dar pot duce și la superficialitate în asimilarea cunoștințelor. Fiecare sistem are avantajele și neajunsurile sale, iar comparațiile între trecut și prezent trebuie făcute cu echilibru și înțelegere.

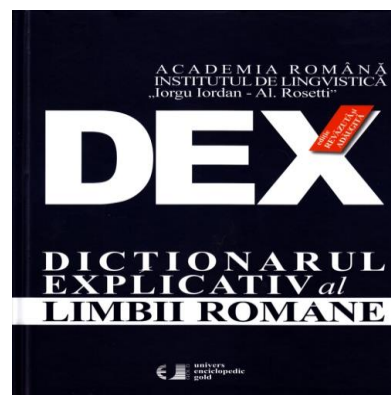
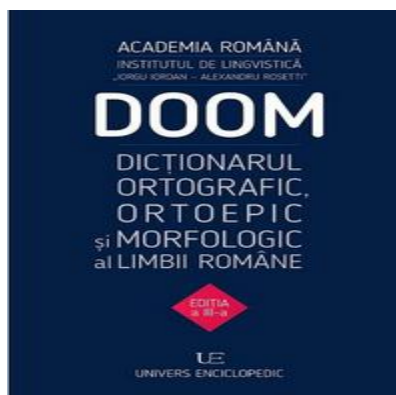
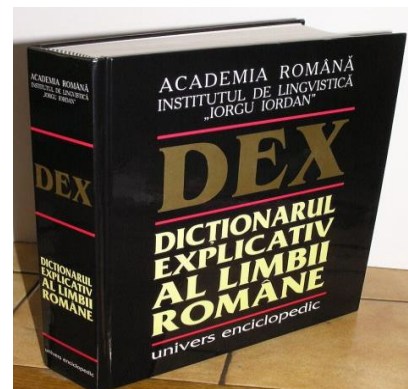
O lecție despre timp

Expresia „Pe vremea mea...” poate fi privită nu doar ca o comparație între trecut și prezent, ci și ca o invitație la dialog intergenerațional. Prin înțelegerea și respectarea trecutului,

putem construi un viitor echilibrat, în care valorile fundamentale precum respectul, iubirea și înțelepciunea nu se pierd, ci se transformă și evoluează.

În definitiv, fiecare generație își croiește propria cale, dar, pentru a construi un viitor armonios, este important să împletim înțelepciunea trecutului cu inovația prezentului. Să ascultăm poveștile celor care spun „Pe vremea mea...” cu răbdare și curiozitate, pentru că în ele se află o parte din identitatea noastră colectivă și cheia către un viitor mai conștient și mai înțelept.

MODA ÎN PAS CU TIMPUL

Rodica DASCĂLU⁵

Stilul vestimentar a reflectat mereu schimbările sociale și culturale. Generațiile de ieri și cele de azi împărtășesc nu doar amintiri, ci și diferențe semnificative în ceea ce privește vestimentația.

Generația anterioară adoptă o abordare formală în vestimentație, marcând adesea momente importante cu ținute elaborate. Costumele clasice, cu detalii atent lucrate, erau considerate simboluri ale respectului și eleganței. Femeile alegeau rochii lungi și accesorii rafinate, în timp ce bărbații preferau costumele impecabile, accentuate de pălării și batiste.

În contrast, generația de azi abordează moda cu mai multă relaxare și individualism. Tendințele sunt rapide și se reflectă în diversitatea vestimentară. De la haine oversized și culori îndrăznețe, la mixuri eclectice de stiluri, tinerii de azi își exprimă personalitatea prin îmbrăcăminte. Streetwear-ul și influențele culturii pop au devenit piloni esențiali ai modei contemporane.

Cu toate acestea, în ciuda diferențelor, există și un interes crescut pentru reinterpretarea elementelor tradiționale. Designul vintage a cunoscut o revenire remarcabilă, iar tinerii adoptă adesea piese inspirate din garderoba părinților sau a bunicilor lor. Este ca o călătorie în timp, în care valorile clasice se întâlnesc cu inovația și creativitatea modernă.

⁵ Prof., Școala Gimnazială "George Călinescu" Iași

Elevii de gimnaziu și de liceu sunt din ce în ce mai preocupați de înfățișarea lor și adoră hainele de marcă. Această tendință, costisitoare pentru părinți, animează profesioniștii care inventează tehnici formidabile de marketing menite să atragă adolescenții. Dincolo de acest caracter superficial, se ascunde o explicație psihologică. De ce adolescenții simt nevoia să poarte haine de marcă?

Din cauza nevoii primordiale de integrare, adolescenții de 11-14 ani rezistă din ce în ce mai greu la această dictatură a aparenței. În spatele acestei temeri de a se simți excluși, adolescenții ajung să cultive un model de apartenență la un grup.

Moda nu încetează să evolueze și să facă bucle în timp. Este un instrument de exprimare a identității a generațiilor și a fost timp îndelungat un vector de emancipare. Cei din perioada Baby-Boomers care au acum între 59 și 78 de ani au cunoscut multe schimbări în vestimentație, care în acele vremuri reprezentau elemente de identitate colectivă, cum ar fi să poarte blugi. Astăzi se amuză pe seama copiilor și a nepoților văzându-i cum poartă haine lansate de generația lor.

Anii 20 ai secolului trecut au fost marcați de stilul art déco, de tunsori à la garçonne, de rochii cu franjuri, de coliere lungi de perle. Această perioadă a cunoscut schimbări sociale majore care au dus la ruptura dintre nou și tradiție. Generațiile următoare au continuat să înlăture normele sociale și să caute libertatea individuală.

Anii 50-60 au avut un impact puternic asupra stilului vestimentar al adolescenților de atunci. Hainele din această perioadă reflectă schimbările din societate. Blugii, cămașa în carouri, geaca de piele au devenit simboluri ale tineretului rebel. Influențele din ani 60 se resimt în hainele de azi ale adolescenților în căutare de individualitate și apartenență la generația lor.

În anii 70 moda a evoluat spre ținute mai elegante și sofisticate odată cu apariția costumului și a rochiei lungi. Decada următoare a adus cu ea stilul punk și new-wave cu haine negre, tunsori extravagante și accesorii din metal.

Anii 90 au venit cu modele mai relaxate, cu blugi rupți și încălțăminte sport. Ultimele două decenii continuă să promoveze stiluri degajate cu haine confortabile și practice. Tinerii de azi au tendința să se îmbrace în haine care sunt mai puțin formale. Hainele sunt folosite pentru exprimarea individualității, a apartenenței la un grup cultural și a convingerilor personale.

Prin urmare, în explorarea vestimentației de ieri și de azi, observăm nu doar contrastul dintre formalitate și nonconformism, ci și o interconectare subtilă între cele două. Fiecare

generație aduce cu sine un amestec unic de tradiție și inovație, iar moda devine oglinda schimbărilor ce definesc perioadele în care trăim.

**PROIECT EDUCAȚIONAL - EROI DE POVESTE
DIN ISTORIA NEAMULUI
Delia HUIAN⁶**

A. DENUMIREA PROIECTULUI „EROI DE POVESTE DIN ISTORIA NEAMULUI”

- a) **Slogan:** „*Avem și noi eroii noștri!*”
- b) **Tipul de educație în care se încadrează:** artistic cu subdomeniile: cultură și civilizații, literatură, tradiții și obiceiuri
- c) **Proiect județean**

B. APLICANTUL:

- **GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 18 IAȘI,**

PARTENERI:

- Inspectoratul Școlar Județean Iași
- Biblioteca Județeană Gh. Asachi Iași
- Complexul Muzeal Național “Moldova” Iași
- Muzeul Național al Literaturii Române Iași

Echipa de implementare: cadre didactice din unitate

Perioada de desfășurare a proiectului: noiembrie 2018 - mai 2018

Domeniul: educație pentru valori

C. ARGUMENT

Ideea inițierii proiectului educațional „Eroi de poveste din istoria neamului” s-a cristalizat ca urmare a comemorării, în acest an, a 100 de ani de la evenimentul politic major al anului 1918: desăvârșirea statului național român realizată prin unirea provinciilor românești cu România. Ne referim la unirea Basarabiei cu România (27 martie 1918), la unirea Bucovinei cu

⁶ Prof., Grădinița cu program prelungit nr. 18 Iași

România (28 noiembrie 1918), iar în final unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu Țara Mamă, România (1 decembrie 1918). Cele trei uniri formează împreună Marea Unire de la 1918.

Aflați la răscrucea vânturilor și a istoriei, noi, românii, ne-am ridicat ca neam, prin jertfa eroilor, cunoscuți sau anonimi, a căror cinstire trebuie să devină o datorie sfântă, pentru ca amintirile neamului nostru să nu se șteargă, pentru ca peste tradițiile și obiceiurile noastre milenare să nu se aștearnă vreodată uitarea.

*Cadrele didactice, preșcolarii și părinții acestora, de la Grădinița cu program prelungit nr. 18 Iași, își propun să trăiască momente de cinstire a eroilor, a valorilor pentru care aceștia au luptat de-a lungul secolelor: **limba română, demnitatea, libertatea, unitatea națională.***

Vă chemăm să ne cinstim împreună eroii neamului, oriunde ne-am afla, în spațiul cultural al orașului nostru natal: în bibliotecă, în muzee, în case memoriale, în biserici sau monumente istorice și, de ce nu, pe scenă.

Bucuria de a fi împreună pe urmele înaintașilor noștri, se va reflecta în activitățile proiectului, prin familiarizarea copiilor cu evenimente importante din istoria neamului românesc, cu faptele de vitejie și dovezile de patriotism ale eroilor reprezentativi pentru istoria noastră națională.

*Să reînvățăm, așadar, să ne cinstim eroii de poveste ai neamului, cărora le datorăm recunoștință pentru tot ceea ce ne-au lăsat **frumos, curat, românesc!***

D. DESCRIEREA PROIECTULUI

1) SCOP:

Cunoașterea unor elemente de istorie, geografie, religie, cultură și civilizație, care definesc portretul spiritual al poporului român;

Familiarizarea preșcolarilor cu instituții de cultură, cu rol în păstrarea și transmiterea valorilor tradiționale, autentice;

Dezvoltarea comportamentelor de cooperare, prosociale, proactive.

2) OBIECTIVE SPECIFICE:

1. privind copiii:

* Familiarizarea preșcolarilor/școlarilor cu mediul cultural al bibliotecii, al muzeelor, al unor biserici, monumente și situri istorice emblematic, din orașul Iași;

- * Cunoașterea unor evenimente și personalități (eroi) din istoria neamului românesc, cu rezonanță în memoria colectivă a zonei/ a orașului natal, a țării;
- * Cultivarea sentimentelor de dragoste și prețuire față de popor, limbă, tradiții și valori naționale;
- * Dobândirea unor comportamente adecvate, prin cunoașterea unor norme de relaționare socială dezirabilă: cooperare, solidaritate, toleranță, ajutor reciproc.

2. privind cadrele didactice:

- * Implicarea în organizarea și desfășurarea unor activități cu conținuturi variate, astfel încât să trezească interes pentru cultura și civilizația poporului român;
- * Adaptarea curriculară la nevoile și valorile cu care se identifică comunitatea locală;
- * Dezvoltarea competențelor de proiectare, organizare și desfășurare a unui proiect educațional, prin implicarea tuturor cadrelor didactice în activitățile proiectului;
- * Optimizarea sistemului de comunicare cu părinții, prin informarea constantă a acestora, cu privire la etapele proiectului, resursele necesare, obiectivele urmărite, precum și rezultatele de etapă obținute, cu achizițiile cognitive și comportamentale dobândite de copii, ca urmare a implicării în activitățile proiectate.

3. privind părinții, partenerii și colaboratorii din comunitate:

- * Implicarea activă a părinților în viața grădiniței prin parteneriate;
- * Promovarea valorilor naționale autentice în mediul familiei, prin recurgerea la o selecție riguroasă și la un discernământ avizat;
- * Consolidarea parteneriatului cu mediul cultural și social ieșean, prin instituțiile sale reprezentative;
- * Implicarea tuturor partenerilor, în rezolvarea problemelor administrativ- financiare ale proiectului.

3) OPORTUNITĂȚI:

- Redescoperirea valorilor culturale, istorice, religioase ale neamului românesc, în sala de lectură, prin apropierea copiilor de mediul cultural al bibliotecii, al muzeelor etc.;
- Dezvoltarea unor comportamente și atitudini de respect și prețuire a simbolurilor naționale, culturale, istorice (drapelul tricolor, Imnul de Stat, limba română, familia etc.).

4) AMENINȚĂRI:

- Folosirea în exces a mijloacelor moderne de informare, în defavoarea descoperirii identității prin intermediul contactului direct cu cartea, cu tradițiile, valorile, obiceiurile și locurile străbune;
- Promovarea de către familie a unor valori străine de sufletul românesc, împrumutate din alte culturi.

5) GRUP ȚINTĂ:

500 de preșcolari din 10 grădinițe și 135 școlari de la două școli din municipiul Iași

6) BENEFICIARI:

- **directi:** preșcolarii și școlarii din grădinițele și școlile participante la proiect
- **indirecti:** 30 de cadre didactice, părinții copiilor participanți, instituțiile din comunitatea locală

7) DURATA PROIECTULUI: noiembrie 2018- mai 2019

8) RESURSE:

- * **umane:** 500 preșcolari și școlari, 30 cadre didactice, specialiști din domeniul culturii, părinți
- * **temporale:** 6 luni (noiembrie 2018- mai 2019)

Etape și termene:

- noiembrie 2018: promovarea proiectului la nivel județean
- noiembrie 2018- mai 2019- desfășurarea activităților proiectului
- Periodic (martie 2019, iunie 2019)- raportarea privind starea derulării proiectului
- Iulie-septembrie 2019- raportările finale ale proiectului
- * **spațiale:** grădinițe, săli de spectacole, săli de lectură ale filialelor Bibliotecii Județene Gh. Asachi Iași, Complexul Muzeal Național “Moldova” Iași, Bojdeuca Ion Creangă, Casa memorială Otilia Cazimir, Muzeul Unirii, Muzeul Etnografic Iași, Muzeul Mihai Eminescu, Muzeul M. Kogălniceanu, Muzeul Poni- Cernătescu, Biserica Trei Ierarhi, Iulius Mall.
- * **materiale:** calculator, hârtie, cărți etc.
- **pentru promovare:** afiș, pliante, banner, mapă de prezentare
- **pentru desfășurarea activităților:** “Povestirile istorice” ale lui Dumitru Almaș, alte povestiri cu conținut istoric, geografic, religios, versuri dedicate iernii, oferite de sălile de lectură ale filialelor Bibliotecii Județene Gh. Asachi Iași, recuzită spectacole, aparatură IT, obiecte populare tradiționale, costume populare și de epocă, mărțișoare confecționate, jurnalul în format electronic intitulat “Prietenia”, fragmente din ecranizări cinematografice, specialități culinare, etc.;

- **pentru evaluare:** prezentări Power- Point, panouri expoziție, diplome, CD-uri, album în format electronic

-**pentru monitorizare:** dovezi ale desfășurării activității proiectate procese-verbale, fotografii, PPT- uri etc.

- **pentru diseminare:** fanioane, afișe, fluturași

9) ACTIVITĂȚILE PROIECTULUI

Precizări generale

În fiecare instituție participantă, se vor proiecta și desfășura cu preșcolarii și școlarii, activități ce vor avea în vedere povestirile istorice și legendele istorice românești, scrise de Dumitru Almaș, Alexandru Mitru, etc., ale căror conținuturi vor fi accesibilizate nivelului de vârstă al copiilor. De asemenea, vor fi valorificate și operele marilor clasici, Eminescu și Creangă, precum și versurile autorilor Vasile Alecsandri, Otilia Cazimir și Elena Farago.

Pentru fiecare grădiniță participantă, proiectul va debuta cu familiarizarea copiilor cu mediul cultural al bibliotecii, unde vor fi cunoscute și aprofundate opere literare, prin povestiri, lecturi după imagini, filme didactice, diafilme, proiecții, jocuri didactice, dramatizări etc. Aceste activități vor fi monitorizate și stocate pe un PPT, de maxim 5 slide-uri.

Fiecare grădiniță/școală poate participa la una sau mai multe activități ale proiectului, urmând ca dovezile să fie trimise în format electronic, conform precizărilor.

REZULTATE AȘTEPTATE:

- atitudini și comportamente pozitive ale copiilor față de provocările oferite prin acest proiect;
- manifestarea liberă a personalității copiilor în diferite contexte sociale și culturale;
- trăirea intensă a sentimentelor de mândrie națională;
- implicarea părinților, a membrilor comunității, în atingerea obiectivelor;
- manifestarea creativității și a liberei inițiative, din partea tuturor celor implicați.

COLABORATORI: grădinițe și școli din oras

EVALUARE:

Monitorizarea și evaluarea proiectului se va face periodic, prin portofolii, procese-verbale, scrisori de apreciere, expoziții, fotografii, CD-uri cu înregistrări video, postere, afișe, prezentări Power-Point cu exemple de bune practici, rapoarte de etapă și raport final, acorduri de parteneriat, feed-back-ul participanților.

DISEMINAREA:

-se va elabora un articol informativ cu activitățile finale ale proiectului, ce va fi publicat într-un ziar local sau prin intermediul TeleM

Generații de ieri: revizorul școlar Mihai Eminescu

Carmen KEHLAOU⁷

Inspectorii școlari de azi, conform Codului de Clasificarea ocupațiilor din România sunt incluși în categoria „alți specialiști în învățământ”, care fac cercetări asupra metodologiei școlare, actualizează și avizează metodele și mijloacele de pregătire școlară, controlează, monitorizează și sprijină activitatea personalului din învățământ și rezultatele obținute prin aplicarea programelor școlare, propun reforme sau ameliorări de programe.

Aproximativ aceleași atribuții le aveau și revizorii școlari de acum 150 de ani, între care s-au numărat și mari personalități ale literaturii române: Mihai Eminescu sau Ion Luca Caragiale.

O latură importantă din activitatea poetului național Mihai Eminescu, cea în care a îndeplinit funcția de revizor școlar pentru județele Iași și Vaslui, fiind numit în această funcție la 1 iulie 1875, când Titu Maiorescu era Ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice, în cabinetul lui Lascăr Catargiu. Începuse o nouă etapă în realizarea și aplicarea reformelor democratice în planul învățământului, când se puneau în valoare tradițiile înaintate ale școlii românești propagate de Gheorghe Lazăr și Gheorghe Asachi.

Anterior funcției de revizor școlar, un timp, Mihai Eminescu funcționează ca profesor suplinitor la „Institutul academic” din Iași, înlocuindu-l pe A.D. Xenopol la cursul de logică și pe Samson Botnărescu la cursul de germană, acesta reprezentând de fapt primul contact direct cu problemele pedagogice. Ca și în timpul studenției, când trata cu seriozitate și sârguință studiul, tânărul profesor Mihai Eminescu începe să lucreze cu o aplecare și conștiinciozitate rară. Fiind un profesor exigent, directorul l-a înlăturat, pentru a nu pierde elevii. În aceeași perioadă, Mihai Eminescu a funcționat ca director al Bibliotecii Centrale din Iași, urmându-i în această funcție lui Samson Botnărescu. În munca de conducere a bibliotecii, Eminescu a dovedit mult simț de răspundere și talent organizatoric. Scurta perioadă în care a funcționat la bibliotecă i-a adus lui Mihai Eminescu multă mulțumire, fiind aproape de cărți. Activitatea didactică și cea de director de bibliotecă au fost inițieri pentru viitoarea funcție de revizor școlar. Făcea parte din comisia pentru cercetarea cărților didactice din Iași, a participat la alcătuirea unui „Raport asupra abecedarului intitulat *Metodă nouă de scriere și citire*, compus de institutorii: Ion Creangă și C.

⁷ Prof. învă. primar, Școala Gimnazială „George Călinescu” Iași

Grigorescu.”, manifestând preocupări pedagogice, exprimate inclusiv în discuțiile cu Ioan Slavici.

Mihai Eminescu a fost scos din funcția de la bibliotecă și înlocuit cu Dimitrie Petrino, un poet fără talent, dar cu relații. A fost o lovitură grea pentru marele poet: exact de ce se temea nu a scăpat, de „meschinării politice”. Titu Maiorescu La 1 iunie 1875, el îi trimite lui Eminescu o scrisoare, propunându-i în compensație un alt post: acela de revizor școlar al județelor Iași și Vaslui, iar la trei zile după primirea scrisorii lui Titu Maiorescu, Eminescu răspunde propunerii primite expunând motivele care-l îndemneau să primească postul de revizor școlar:

Iași 18 iunie 1875

„Mult stimat domnule Ministru,

La scrisoarea d-voastră din 15 l.c., am onoarea a răspunde că primesc bucuros funcția de revizor școlar peste districtele Iași și Vaslui, nu că prin asta aş adăuga ceva la bunăstarea mea materială, căci în faptă câştig pe loc cu lecțiile de la Institutul academic și Școala normală împreună 367 l.n., astfel adaosul nu este considerabil, în vederea cheltuielilor ce le-aş avea cu drumul. Punctul meu de vedere este că aş intra în contact cu populația rurală, singura care mă interesează îndeosebi. Cred că aş fi în stare a vă da relații fidele asupra stării și traiului ei, precum și aspra marginilor între care ar fi cu puțință a se lărgi sau a se adânci învățământul primar.”

Titu Maiorescu, în calitate de ministru al Instrucțiunii, îi răspunde lui Mihai Eminescu:

„Domnului M. Eminescu, la Iași

(...)devenind vacant postul de revizor școlar al județelor Iași și Vaslui, subsemnatul are onoarea a vă face cunoscut că vă însărcinează pe dv. cu revizoratul acestor județe de la 1 iulie viitor, pentru care veți avea să primiți salariul prevăzut de buget. În locul d-voastră am numit pe dl. Dimitrie Petrino, căruia îi veți preda biblioteca după cataloagele și inventariile în ființă, iar arhiva și cancelaria revizoratului o veți primi cu inventar în regulă de la d-l Agură.”

Eminescu trebuia să-și asume efectiv îndrumarea și controlul activităților școlilor pe întreg teritoriul revizoratului școlar, adică controlul continuu al școlilor și al învățătorilor. Predecesorul său, i-a lăsat câteva vrafuri de hârtoage, lăsându-l să se descurce singur și plecând în concediu. A fost nevoit să întocmească o evidență care să-i permită cunoașterea școlilor și a personalului didactic. După o muncă intensă și sistematică, Eminescu a pus ordine în haosul de hârtii.

A criticat birocrațismul de care se izbea în contact cu autoritățile și a ținut evidența școlilor și a învățătorilor întocmind un catalog alfabetic pe școli și caiete speciale în care făcea notări ale observațiilor, pe lângă procesele verbale. Un exemplu: „La Brodoc, com. Reditu p. Stemnic. Băncile făcute proforma. Nici clopoțelul, nici orologiu. Niciun avertisment îndeplinit. Leafa învățătorului neplătită. Copii foarte puțini”. Acordă o atenție corespondenței pe care o purta cu autoritățile și cu învățătorii. Face observații pertinente asupra modului cum se exprimă și scriu învățătorii. Ca răspuns la cererea învățătorului din satul Păușești, comuna Dumești, îi scrie acestuia: „Vă observ, că consonante duble (ss, tt, rr ș.a.) nu se întrebunțează în scrierea limbii românești și că cuvintele „regisstru” și „obsservațiunile” sunt prost scrise. Altădată să nu

vă mai permiteți fantezii ortografice”. Revizorul Eminescu încearcă să insuflă dascălilor importanța exemplului personal pentru elevi. Dă exemple de școli bune și de învățători vrednici. Notează că „Cei 10-15 școlari din satul Gropnița plătesc mai mult decât 100 din comune mai mari cu învățători nepregătiți și superficiali”. În Movileni, „învățătorul nu este de școală”, iar la Perieni, preotul care era și învățător își trimitea un nepot de 12 ani, însă lea o lua el.

Extrem de responsabil, Mihai Eminescu a străbătut pe jos sau cu trăsura cele două județe, se plânge de starea proastă a școlilor vizitate și trimite la minister numeroase rapoarte. În unele luni a inspectat peste 20 de școli, iar din rapoarte și procese verbale răzbate o conștiință de excepție, dorința de cunoaște, de a ajuta învățătorii și oamenii satelor, de a le transmite cultul muncii și al valorii.

În una dintre aceste inspecții, Mihai Eminescu a vizitat și Școala Nr.1 de Fete Roman, oraș care la vremea aceea ținea de județul Iași. Din raportul întocmit cu acest prilej, la 26 martie 1876, surprinde lipsurile materiale existente aici, precum și slaba organizare și pregătire metodică din învățământul acelor vremuri. Face referire la frecvența slabă, la clasa a II- a, referindu-se la eleve, consemna: „citirea merge bine, toate celelalte obiecte însă rău. La aritmetică, nu sunt sigure în numerațiune și înmulțire”. Critica lipsurile semnalate la gramatică: „copilele știu numai unele definițiuni, nu însă cunoștință vie și curată a părților cuvântului”.

Eminescu combate „învățătura pe de rost”: „învățământul mecanic este cel mai general în școlile noastre, de vreme ce lipsa de cunoștințe e asemenea generală”. Este preocupat de a întocmi un „tablou” privind reorganizarea rețelei școlare din județul Vaslui și în perioada 10-28 august 1875 inspectează aproape tot județul, 19 comune și 55 de „cotune”, prilej cu care află „alte piedice ce se pun învățământului”. Aspecte negative semnalate: frecvență slabă în școli, sărăcia „muncitorului agricol”, mortalitatea infantilă îngrijorătoare, slujbași mulți și fără rost la primării, școli nereparate, salarii neplătite de trei luni.

O sarcină care a stat în atenția revizorului școlar Mihai Eminescu a fost ocuparea posturilor vacante în învățământul primar, care anterior se ocupau prin concursuri formale, numirile făcându-se prin protecția prefectilor și a primarilor. Începând cu iulie 1875, în județul Iași la început, apoi și în Vaslui, Mihai Eminescu a organizat concursuri serioase și corecte, încât să permită ocuparea posturilor vacante de către învățătorii cei mai bine pregătiți. Din comisie au făcut parte institutorii cei mai în vârstă și cei mai bine pregătiți, apoi îndosaria procesele verbale ale comisiei examinatoare și trimitea ministerului propunerile de numire a candidaților reușiți. Conform Legii instrucțiunii din 1864, organizează conferințe anuale ale învățătorilor, în cadrul cărora se repeta materia ce se predă în școlile primare și se ținea „un mic curs de pedagogie.”, atât la Iași (20 iulie-10 august), cât și la Vaslui (10 august-30 august). S-au ținut cursuri de metodică, prelegeri și „convorbiri exegetice asupra metodologiei.”, prilej cu care Eminescu a putut face observații asupra culturii generale și a pregătirii pedagogice a învățătorilor, subliniind greutățile pe care le întâmpină unii învățători în satele lor și starea materială a localurilor de școală.

Unul din principalele obiective pentru care s-a luptat tânărul revizor școlar a fost acela de a asigura posibilitatea cât mai multor copii să meargă la școală, dar constată că „obligativitatea

învățământului este o iluzie”. Erau prea puține sate cu școli. Numai în județul Iași se aflau 230 de sate fără școală. Se transmiteau spre minister date false, școli fiind doar acolo unde moșierii, arendașii, primarii aveau copii de școală, nu unde era populație școlară mai mare spre a-i facilita accesul la educație.

Mihai Eminescu susține necesitatea procesului de ridicare de la concret la abstract în predarea gramaticii, aritmeticii și a altor obiecte de studiu și aplicare învățării intuitive la început. Predarea limbii române în școala primară a fost una din principalele preocupări ale lui Mihai Eminescu, activitate care l-a apropiat și l-a legat pentru totdeauna de Ion Creangă. O adevărată revoluție în predarea scris-cititului a adus-o metoda fonetică. Principalele îndrumări date de Eminescu în privința citirii erau: „citirea trebuie să fie curentă, curgătoare și conștientă”. În atenția sa au stat și noțiunile de morfologie și sintaxă ale limbii române. În predarea aritmeticii, datorită caracterului său abstract, el arată că în predarea acestui obiect trebuie să pornim pe cât posibil de la concret, de la noțiunile cunoscute de elevi.

Predarea și adâncirea noțiunilor de matematică recomanda să se facă prin metoda „demonstrația matematică”, pornind de la concret. În procesul verbal întocmit la școala Andrieșeni, Eminescu recomanda învățătorului: „În aritmetică să se întrebuințeze *metodul demonstrativ*, încât operația aritmetică să nu li se pară elevilor o minune, ci un lucru care se explică prin sine însuși.” Pentru predarea istoriei în școli, el se interesa dacă conținutul este „pe deplin perceput” de către elevi, cerând un învățământ conștient. Mihai Eminescu a acordat o atenție predării științelor naturii în școală. Constată că unii învățătorii aveau cunoștințe reduse în acest domeniu predării științelor.

Eminescu s-a situat printre luptătorii pentru manuale școlare cu un conținut științific și alcătuire pedagogică progresistă și corespunzătoare. A fost împotriva gramaticilor lui Măcărescu și Stilescu. S-a străduit să popularizeze în rândul cadrelor didactice manualele valoroase, printre acestea menționăm: „Păvălitoriu pentru cetire prin scrierea după sistemul fonetică ” alcătuit de Ion Creangă și Gh. Ienăchescu. În opinia lui Eminescu, manualul trebuie să ofere cunoștințe științifice, nu trebuie supraîncărcat cu cunoștințe inutile sau cunoștințe care depășesc etapa de vârstă a copiilor. Recomandă autorilor să dea cunoștințe „intuitive”, „descriptive”. Manifestă o exigență față de limba folosită în alcătuirea manualelor.

În contextul schimbărilor politice, incomod, dar temperat de Titu Maiorescu, Eminescu reduce vizitele în școli, după care primește o adresă cu următorul conținut: „Consiliul permanent al instrucțiunii vă invită să arătați care sunt cauzele care v-au împiedicat de a vă îndeplini această datorie”, urmând destituirea din funcție. Trebuia găsit un pretext pentru acest lucru, un fals: Pe vremea când studiasc la Berlin, Mihai Eminescu primise din partea ministerului o bursă de 100 galbeni. Titu Maiorescu, pe atunci ministru, nu-i spusese că va trebui să înapoieze această sumă când va căpăta un post, ba dimpotrivă pe telegrama care însoțea banii, cuvintele indicând această obligație erau șterse. Noul ministru îi trimite lui Eminescu la 27 aprilie 1876 o adresă cerându-i să restituie această sumă. În răspunsul său, Eminescu arată că nu avea cunoștința de faptul că banii primiți trebuie restituiți, deși această condiție i se face cunoscută, el își va achita obligația. Cu data de 4 iunie 1876 este pus în disponibilitate.

Rămas pe drumuri și sărac, primește o altă lovitură de la Petrino, care trimite un raport Ministerului Instrucțiunii, cerând chemarea în judecată a lui Eminescu pentru „sustragere de mobilier și cărți din bibliotecă”, dar Eminescu este achitat.

În funcția de revizor, Mihai Eminescu dovedește clarviziune, interes, consecvență, pasiune și dorință de îndreptare a problemelor școlii. El ia apărarea învățătorilor năpăstuiți pe nedrept de administrația locală, de primari, de preoți. Ia totul în serios, face totul cu o sârguință de neimaginat, luptă să schimbe ceva, dar l-au schimbat pe el din această funcție practice politicianiste. „Omul deplin al culturii române”, cum l-a numit Constantin Noica, și-a pus amprenta puternicei și complexe sale personalități, a caracterului său și în această ipostază.

Webografie:

https://www.dacoromania-alba.ro/nr85/eminescu_revizor.htm

<http://www.filosofie.ugal.ro/APROFESII/insp.sc.despecialitate.htm>

<https://tribunainvatamantului.ro/eminescu-revizor-scolar/>

<https://monitorulneamt.ro/eminescu-revizor-scolar-dreptul-la-neuitare/>

CONFLICTUL ÎNTRE GENERAȚII. CE AM MOȘTENIT DE LA PĂRINȚII NOȘTRI DE AM AJUNS SĂ CREȘTEM COPII ”FULG DE NEA” Ana-Maria PÎNZARU⁸

De ce copiii din ziua de azi sunt altfel decât părinții sau bunicii lor când erau copii? Ce nevoi au copiii noștri în lumea în care trăiesc? O privire asupra generațiilor, a ceea ce le-a influențat viața părinților noștri și modul în care acestea ne afectează felul în care ne creștem copiii.

Expresii de genul „Pe vremea mea...” ori „Copiii din ziua de azi...” îți sunt cunoscute. Le-ai auzit, poate le-ai și folosit. Arată că există diferențe între cum am fost noi crescuți și cum ne creștem azi copiii. Aceste diferențe sunt adeseori numite drept „conflictul dintre generații”.

Parentingul este un concept interesant - unul dintre puținele lucruri care poate fi atât de universal, dar atât de variat în același timp. Nu există manual și nici o rețetă perfectă pentru a fi

⁸ Prof. învă. primar, Școala Gimnazială „George Călinescu” Iași

părinte. Dorința comună a tuturor părinților este de a crește copii sănătoși și fericiți. Însă chiar dacă intenția este aceeași, metoda de a ajunge acolo variază în mare măsură de la o generație la alta, a educației și a altor factori care pot influența. Să aruncăm o privire la modul în care anumite stiluri de parenting au evoluat de-a lungul generațiilor pentru a înțelege de ce am fost crescuți altfel. Și, mai ales, cum ne creștem noi, părinții de acum, copiii.

Care sunt generațiile care influențează prezentul:

Baby Boomers (interval aproximativ 1946–1960)

Numele vine de la explozia (boom-ul) de nașteri din Statele Unite după cel de-al Doilea Război Mondial. Această generație a crescut în perioada imediat următoare celui de-al Doilea Război Mondial și a fost marcată de prosperitate economică și de cultura Rock 'n' Roll. Acești „boomers” sunt prima generație din istoria omenirii care cresc și se dezvoltă într-un mediu social mai sigur. Ei au trăit în plin progres științific și tehnologic, cu acces la cultura de masă prin mass-media (televiziunea e un factor important), în plin consumerism (aparitia și răspândirea supermarketului și a marilor centre comerciale), în „epoca vitezei” când, cel puțin în lumea liberă, distanțele sunt parcurse în perioade scurte (progresul transportului aerian și accesibilitatea sa). Baby Boomers au fost cunoscuți pentru atitudinea lor idealistă față de viață și pentru participarea activă în protestele politice din anii '60 și '70. Pe de altă parte, generația lor a generat managerii și liderii politici de azi, unii dintre ei reprezentând exact acele idei cărora li se împotriveau în tinerețe (guverne, corporații etc).

Generația X (interval aproximativ 1961-1986) sau „decreștii”, în România

Această generație a crescut în perioada de început a anilor '80 și sunt considerați un grup intermediar între Baby Boomers și mileniali, fiind numiți uneori „copiii de mijloc” sau generația pierdută. Are mai puțini membri decât generațiile de dinainte și de după, fiind unul dintre motivele pentru care generația X este considerată a fi trecută cu vederea când se discută despre generații. Este generația grădinițelor cu program prelungit. Copiii nu au avut relații sănătoase cu părinții lor, ceea ce a influențat și propriile familii. Sunt caracterizați prin adaptabilitate la schimbare, independență și tendința de a-și construi cariere solide. Generația X a fost marcată de evenimente precum criza energetică, căderea Zidului Berlinului și evoluția tehnologiei informatice. Ei sunt caracterizați prin independență, realism și cinism. În România, generația X este reprezentată de „decreștei”, copiii care au trăit cu lipsuri în comunism, au experimentat tranziția și acum trăiesc cu griji în capitalism.

Generația Millennials (interval aproximativ 1987-2004)

Unii o mai numesc și generația Y, din simplul motiv că vine după generația X. Această generație a crescut în perioada anilor '90 și începutul anilor 2000 și a fost marcată de dezvoltarea tehnologiei. Ei sunt cunoscuți pentru conectivitatea digitală și pentru faptul că au crescut într-o perioadă de prosperitate și stabilitate. Milenialii sunt caracterizați prin valori precum diversitatea și incluziunea, orientarea spre experiență și importanța acordată vieții de familie. Cu toate acestea, generația Millennials face mai puțini copii și nu se căsătorește având ca scop procrearea.

Au fost influențați de evenimente precum crizele financiare, atacurile din 11 septembrie și evoluția tehnologiei mobile. Sunt considerați optimiști și mult mai uniți în comparație cu celelalte generații (vezi protestele, alegerile). Majoritatea se confruntă cu dificultăți financiare, așa că au credite la care părinții sunt coplătitori.

Generația Z (2005–prezent)

Se referă la cohorta de născuți de la începutul anilor 2000 până în prezent. Sunt copiii, respectiv nepoții noștri și trăiesc realitatea pe care bunicii lor o știu din cărțile SF de pe vremea lor. Cresc într-o lume digitală și au acces la o cantitate vastă de informații prin intermediul tehnologiei. Generația Z este caracterizată prin adaptabilitatea la schimbare, conștientizarea socială și diversitate, precum și prin orientarea spre obiective practice și o viață echilibrată.

Generația lor a fost marcată deja de evenimente precum crizele globale de mediu, evenimentele politice și de securitate, pandemia de COVID-19, precum și de tehnologia în continuă dezvoltare. Această generație s-a născut în era digitală, nu cunoaște viața fără telefoane mobile și fără media digitală. Este prima generație care s-a născut în mediul digitalizat și a copilărit on-line. Sociologii și unii psihologi îi mai numesc pe reprezentanții ei „fulgi de nea“, pentru că sunt considerați hipersensibili. Nu prea interacționează în mediul real, preferând anonimatul în locul expunerii în public și beneficiază de o hiperprotecție din partea părinților care au încercat să-i ferească de neplăcerile prin care au trecut ei înșiși în copilărie.

X, Y, Z sau conflictul între generații

La finalul lui 2019, în Statele Unite, expresia „OK boomer“ a devenit virală pe rețelele de socializare după ce i-a fost oferită, drept răspuns, unui bărbat în vârstă. Ea a exprimat dezacordul generației Z față de convingerile celor din generația anterioară lor, Baby Boomer. În prezent, e folosită pentru a respinge sau a ironiza atitudinile stereotipe atribuite generației Baby Boomer.

Spre deosebire de celelalte conflicte care au mai apărut, această expresie nu se referă la generațiile mai în vârstă care nu sunt „mișto“. Face trimitere la o percepție conform căreia generația mai în vârstă este nerealistă cu privire la modul în care funcționează lumea acum, dincolo de diferențele de opinie legate de schimbările climatice, oportunitățile reduse de progres economic și suferința cauzată de războaie.

Părinții din această generație au crezut în stabilitate și disciplină, impunând reguli stricte și așteptând ca acestea să fie respectate. Deși încurajau independența și responsabilitatea, acestea se desfășurau în interiorul limitelor impuse de ei. „Cu alte cuvinte, cumpărau bicicletă copiilor, dar le impuneau acestora un program de mers cu ea“.

Comunicarea nu era întotdeauna deschisă și egală între părinți și copii. Era, mai degrabă, un monolog al părinților, ca deținători ai rețetei unei vieți mai bune și mai sigure. Părinții acestei generații au impus reguli de conduită și au avut opinii despre tot și orice, mai ales cu privire la viața copiilor. Stilul de parenting al generației X a încurajat dialogul.

Părinții din această generație au încurajat dialogul și au luat în considerare părerile copiilor lor. Au impus reguli și limite, dar au permis mai multă libertate și au încurajat explorarea și învățarea prin experimentare. „Deși au fost mai preocupați în a le oferi copiilor lor o educație solidă și o carieră stabilă, au înțeles importanța unui echilibru între viața personală și cea profesională. Au căutat să creeze o atmosferă mai apropiată și să fie mai disponibili pentru copiii lor decât părinții din generația anterioară“. Tot acum, apar preocupări mai intense ale părinților privind siguranța copiilor, calitatea procesului de educație și pun la îndoială autoritatea. „Sunt primii părinți care se opun cadrelor didactice în favoarea copiilor sau care critică programa școlară“.

Părinții milenialilor au fost și mai permisivi

Milenialii au fost crescuți de părinți mai participativi și mai afectuoși decât părinții generațiilor anterioare. Ei s-au dovedit mai preocupați de relația cu copiii lor și au încercat să fie mai deschiși și să comunice mai mult cu aceștia. Părinții generației Millennials au pus accentul pe dezvoltarea emoțională și socială a copiilor lor, încurajându-i să-și exprime sentimentele și să învețe prin experiență. „Sunt percepuți ca fiind mai toleranți și mai flexibili cu regulile și limitele impuse, pe care le-au menținut, totuși, pentru a oferi copiilor lor o structură stabilă. Și-au dorit echilibrarea vieții profesionale cu cea personală, încercând să dedice suficient timp și atenție copiilor lor“.

Părinții generației Z

În urmă cu o sută de ani, familiile erau mai numeroase, copiii vorbeau doar când li se permitea, iar părinții aveau o influență imensă în viața adolescenților. În cele mai multe cazuri, stilul de parenting se putea rezuma la două cuvinte – comanda și controlul. Între timp, lucrurile s-au schimbat.

Când a apărut generația Baby Boomer, am început să auzim despre „diferența între generații“. Era o expresie folosită pentru a descrie prăpastia pe care o simțeau părinții între ei și copiii lor, deoarece copiii lor creșteau într-o lume atât de diferită de cea în care crescuseră ei.

Mai târziu, generația X nu a făcut decât să lărgască această prăpastie, deoarece cultura a jucat un rol și mai important în dezvoltarea omenirii.

Cine sunt copiii noștri?

Unii îi numesc „fulgi de nea“ pentru că spun despre ei că sunt fragili. Că au fost crescuți de părinți supraprotectori, într-un mod supracontrolat, evitând experiențele-cheie care i-ar fi ajutat să-și dezvolte independența. Că tehnologia i-a subjugat. Că sunt egoiști, au o stimă de sine extrem de scăzută, nu au încredere în abilitățile lor, sunt greu de mulțumit și trăiesc cu teama de eșec. Deși au la dispoziție o sursă infinită de informație, internetul, par să fie lipsiți de capacitatea de a rezolva problemele de zi cu zi. Se plictisesc repede, nu au răbdare, învață greu.

„Copiii din ziua de azi nu sunt mai obraznici, mai needucați, prost crescuți sau răi, ci au alte nevoi, de care mulți dintre adulți nu ținem seama. Dezvoltarea umană este influențată de trei factori: moștenirea biologică, climatul/mediul și educația. Dar omul ar fi bine să fie privit ca un întreg, ca un produs al interacțiunii acelor trei factori și niciodată separat. Nu știu să existe rețeta parentingului perfect, mai ales pentru că eu nu cred în ideea de perfecțiune - omul este în esență, perfect de imperfect“.

Educația parentală: între tradiție și modernitate

Ecaterina Daniela RUSU⁹

O analiză a schimbărilor în creșterea copiilor și păstrarea tradițiilor

În cadrul oricărei societăți, educația parentală este un pilon fundamental al continuității valorilor și tradițiilor. De-a lungul timpului, modul în care părinții și-au crescut copiii a evoluat semnificativ, trecând de la un model bazat pe autoritate și disciplină strictă la unul mai flexibil, centrat pe nevoile individuale ale copilului. Această schimbare a generat numeroase conflicte între generații, în special în ceea ce privește păstrarea tradițiilor și a valorilor culturale.

Părinții de ieri: disciplină și respect față de tradiție

În trecut, educația parentală se baza pe reguli stricte, disciplină și respect necondiționat față de autoritatea părinților. Copiii erau crescuți cu un profund simț al datoriei, învățați să respecte normele comunității și să adopte un comportament conformist.

Părinții foloseau adesea expresii precum „Copiii trebuie să asculte și să nu comenteze” sau „Bătaia e ruptă din rai”, care reflectau convingerea că disciplina era esențială în formarea unui caracter puternic. Educația formală era considerată importantă, dar nu la fel de esențială ca învățăturile transmise în familie. Copiii învățau meserii de la părinți și se pregăteau să continue tradițiile și valorile familiei.

Păstrarea tradițiilor era o prioritate pentru familiile de odinioară. De la sărbătorile religioase până la obiceiurile de zi cu zi, părinții insuflau copiilor dragostea pentru moștenirea culturală. Copiii participau activ la pregătirile de sărbători, la muncile agricole sau la evenimentele comunității, învățând astfel că tradițiile sunt parte integrantă a identității lor.

Părinții de azi: flexibilitate și individualism

În prezent, educația parentală s-a transformat radical. Modelul autoritar a fost înlocuit cu unul mai permissiv sau echilibrat, unde părinții își încurajează copiii să își exprime opiniile și să își dezvolte personalitatea. Dacă în trecut copiii trebuiau să se supună regulilor stricte ale familiei, astăzi se pune accent pe negociere, comunicare și înțelegere reciprocă.

Psihologia modernă a avut un impact major asupra educației parentale. Noțiuni precum „parenting pozitiv”, „inteligentă emoțională” sau „disciplină blândă” sunt din ce în ce mai

⁹ Prof. cons. școlar, CJRAE Iași/Școala Gimnazială ”George Călinescu” Iași

prezente în discursul părinților contemporani. Se încurajează autonomia copiilor, dezvoltarea abilităților sociale și explorarea liberă a intereselor lor.

Păstrarea tradițiilor în rândul noilor generații este, însă, o provocare. Spre deosebire de părinții de odinioară, care considerau moștenirea culturală un element sacru, părinții de astăzi adoptă o atitudine mai relaxată. Multe tradiții s-au adaptat sau au fost înlocuite de influențe occidentale. De exemplu, sărbătorile tradiționale, precum Ignatul sau colindele de Crăciun, sunt tot mai puțin respectate, iar în locul lor au apărut obiceiuri noi, cum ar fi Halloween-ul sau Valentine's Day.

Cu toate acestea, există părinți care încearcă să îmbine modernitatea cu tradiția. Prin intermediul activităților creative, poveștilor transmise digital sau taberelor culturale, copiii sunt familiarizați cu moștenirea trecutului, însă într-o manieră mai adaptată realităților contemporane.

Divergențele dintre generații: autoritate vs. libertate

Diferențele dintre educația parentală de ieri și cea de azi au generat conflicte între generații. Părinții și bunicii de modă veche consideră că tinerii de azi sunt prea răsfățați, lipsiți de respect și atașați excesiv de tehnologie. De cealaltă parte, părinții moderni resping metodele rigide din trecut și cred că dezvoltarea emoțională a copilului este mai importantă decât obediența față de regulile stricte ale familiei.

Un exemplu concret al acestor divergențe este atitudinea față de responsabilități. În trecut, copiii aveau sarcini clare în gospodărie, iar implicarea lor în treburile casnice era considerată normală. Astăzi, mulți părinți preferă să își protejeze copiii de eforturi fizice sau responsabilități excesive, oferindu-le mai mult timp pentru studiu, activități extracurriculare sau relaxare.

Un alt punct de tensiune este utilizarea tehnologiei. Părinții din trecut își creșteau copiii fără televizoare, telefoane mobile sau internet, iar timpul liber era petrecut în aer liber, alături de prieteni și familie. În prezent, copiii sunt tot mai dependenți de tehnologie, iar interacțiunile sociale directe sunt tot mai rare. Această schimbare a dus la conflicte între generații, părinții și bunicii considerând că tinerii petrec prea mult timp în fața ecranelor, în timp ce aceștia se simt înțeleși greșit și consideră tehnologia o parte naturală a vieții lor.

Concluzii: Un echilibru între trecut și prezent

Educația parentală s-a transformat radical, iar diferențele dintre generațiile de ieri și cele de azi sunt evidente. Dacă în trecut disciplina și tradițiile erau pilonii principali ai educației,

astăzi accentul cade pe individualism, libertate și dezvoltare emoțională. Aceste schimbări nu sunt neapărat negative, dar ele necesită găsirea unui echilibru între valorile trecutului și nevoile prezentului.

Pentru a menține tradițiile și pentru a evita conflictele intergeneraționale, este esențial ca părinții să adopte o abordare echilibrată. Îmbinarea respectului pentru trecut cu adaptarea la prezent poate oferi copiilor o educație solidă, bazată atât pe rădăcinile culturale, cât și pe nevoia de a se adapta la o lume în continuă schimbare.

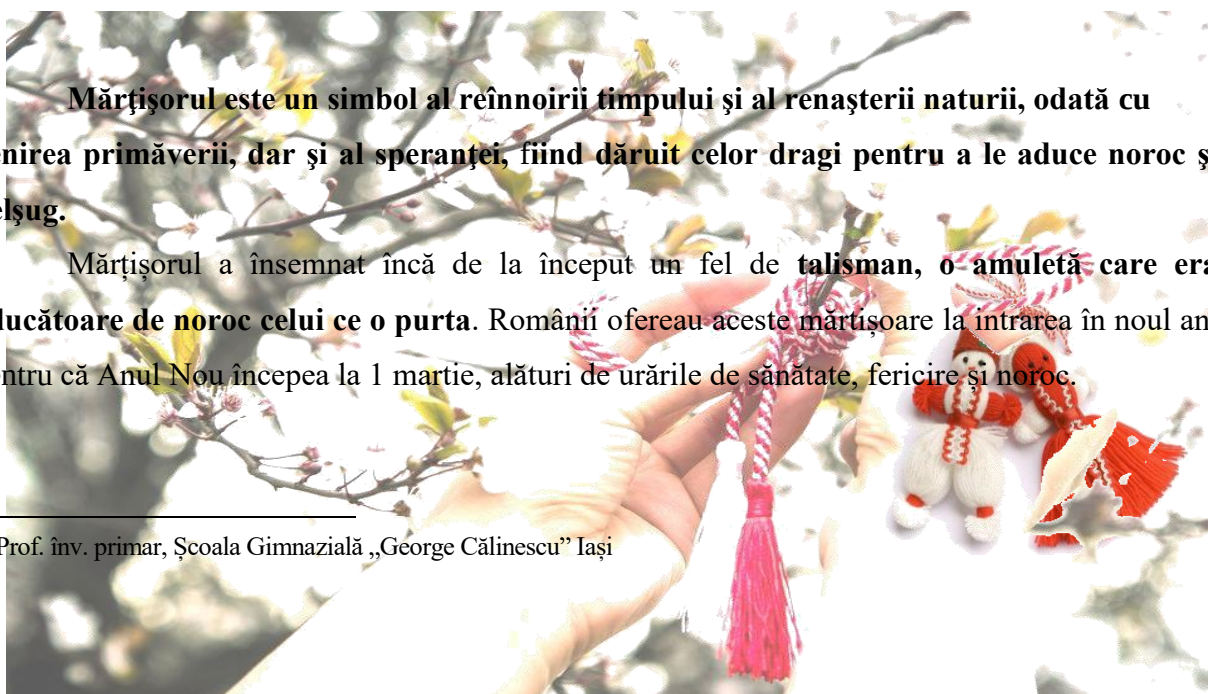
MĂRȚIȘORUL, IERI ȘI AZI

Mihaela ROMAN¹⁰

Mărțișorul este un simbol al reînnoirii timpului și al renașterii naturii, odată cu venirea primăverii, dar și al speranței, fiind dăruit celor dragi pentru a le aduce noroc și belșug.

Mărțișorul a însemnat încă de la început un fel de **talisman**, o **amuletă** care era **aducătoare de noroc celui ce o purta**. Românii ofereau aceste mărțișoare la intrarea în noul an, pentru că Anul Nou începea la 1 martie, alături de urările de sănătate, fericire și noroc.

¹⁰ Prof. înv. primar, Școala Gimnazială „George Călinescu” Iași

Originile măștișorului

Arheologii au descoperit obiecte cu o vechime de mii de ani care pot fi considerate măștișoare. Ele au forma unor mici pietre de râu vopsite în alb și roșu, înșirate pe ață, pentru a fi purtate la gât. **Cele două culori sunt deschise interpretărilor: roșul poate semnifică**

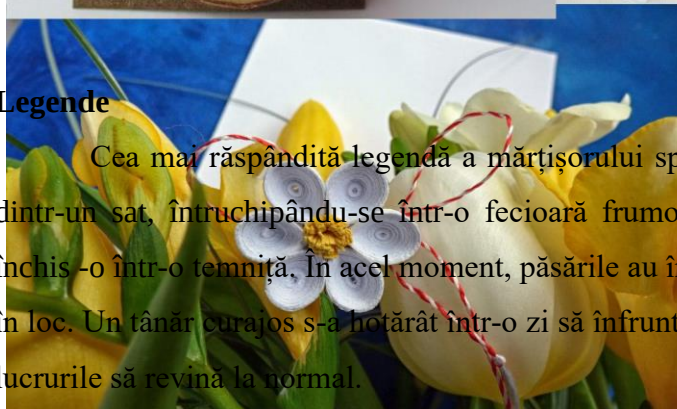

vitalitatea femeii, iar albul -înțelepciunea bărbatului. Astfel, șnurul mărțișorului exprimă împletirea inseparabilă acelor două principii.

Legende

Cea mai răspândită legendă a mărțișorului spune că Soarele a coborât, într-o zi, la hora dintr-un sat, întruchipându-se într-o fecioară frumoasă. Un zmeu a răpit tânăra fecioară și a închis-o într-o temniță. În acel moment, păsările au încetat să mai cânte, iar întreaga natură a stat în loc. Un tânăr curajos s-a hotărât într-o zi să înfrunte zmeul pentru a elibera Soarele astfel încât lucrurile să revină la normal.

După lupte ce au durat zile la rând, voinicul a câștigat lupta cu zmeul și a eliberat Soarele, readucând primăvara. Din păcate însă, rănilor pe care zmeul i le-a făcut în timpul

confruntării l-au doborât, sângele curgându-i și iroaie pe zăpada albă. Sângele voinicului de pe zăpada albă și reușita tânărului curajos sunt și astăzi celebrate prin purtarea firului alb-roșu în piept la venirea primăverii.

Semnificații

Mărțișorul era pus la mâinile sau la gâtul copiilor pentru a le purta noroc în cursul anului, pentru a fi sănătoși și curați ca argintul la venirea primăverii. **În unele zone, copiii purtau mărțișorul 12 zile la gât, iar apoi îl legau de ramura unui pom tânăr. Dacă în acel an pomului îi mergea bine însemna că și copilului îi va merge bine în viață.** În alte cazuri, mărțișorul era pus pe ramurile de porumbar sau păducel în momentul înfloririi lor, copilul urmând să fie alb și curat ca florile acestor arbuști.

În prezent, **mărțișorul este purtat întreaga lună martie, după care este prins de ramurile unui pom fructifer. Se crede că aceasta va aduce belșug în casele oamenilor.** Se zice că dacă cineva își pune o dorință în timp ce atârnă mărțișorul de pom, aceasta se va împlini. La începutul lui aprilie, într-o mare parte a satelor României și Moldovei, pomii sunt împodobiți

de măștișoare. În Transilvania, măștișoarele se atâră de uși, ferestre, de coarnele animalelor domestice, întrucât se consideră că astfel se vor speria duhurile rele.

În general, femeile și fetele primesc măștișoare și le poartă pe durata lunii martie, ca semn al sosirii primăverii. În Moldova însă, obiceiul este că fetele să dăruiască măștișoare băieților. Împreună cu măștișorul se dăruie adesea și florile primurii de primăvară, cea mai reprezentativă floră din țară.

În Banat, datina spune că fetele nemăritate care se spală cu apa adunată de pe frunzele fragilor din pădure se vor mărita în anul respectiv, iar în zona Bihorului exista obiceiul ca fetele să se spele cu apa de ploaie pentru a fi sănătoase și frumoase, obicei care se păstrează și astăzi. Ele vor pune măștișoarele până când cucul va începe să cânte sau până în luna aprilie, când primii trandafiri s-au ciresi.

În Dobrogea, tradițiile spun că măștișorul trebuie să fie purtat până la venirea berzei, dar mai cunoscută este amăuzarea înaltul cerului. În zonele transilvănene, măștișorul este agățat de poarta sau la ferestre pentru a îndepărta relele și brestemele.

Reclamă la mărtișoare - 1937

“Mărtișorul e un simbol al focului și al luminii, deci și al soarelui. Poporul nostru îl cunoaște și îl ține în mare cinste, și îl poartă copiii, fetele și mai rar nevestele și flăcăii, fiindcă el e crezut ca aducător de frumusețe și de iubire” - spunea George Coșbuc.

Azi se făuresc mărtișoare. Cu drag și multă iubire, dar mai ales cu dor. Cu dor pentru copilărie, pentru prieteni, pentru mame.

Bibliografie:

- 1.articol preluat de pe www.daciccool.ro
- 2.<https://deieri-deazi.blogspot.com/2014/02/martisorul-de-la-o-firfirica-gaurita>
- 3.<https://www.doc.ro/lifestyle/martisorul-origini-legenda-si-traditie>
- 4.<https://www.hotnews.ro/stiri-esential-23693144-martisorul-intre-traditie-patrimoniul-unesco-legende-din-spatele-unui-vechi-obicei-care-vesteste-primavara>

ȘCOALA PRIETENOASĂ - ÎNTRE METAFORĂ ȘI REALITATE

Aura ȚABĂRĂ¹¹, Irina Petronela FLORIAN¹²

MOTTO: „*Necesitățile educaționale trebuie satisfăcute de oameni obișnuiți capabili de performanțe neobișnuite.*”

Peter F. Drucker

Într-o lume dominată de schimbare și de accesul facil la informație, fără posibilitatea de anticipare a viitorului, organizațiile școlare se văd nevoite să își reconfigureze rolul și funcțiile, să se adapteze permanent la noi realități și să își demonstreze utilitatea ca instituții de formare. Sistemele de învățământ sunt chemate să reducă disparitățile, să prioritizeze respectarea drepturilor copiilor ca ființe umane, să permită accesul egal la educație, individualizarea și diferențierea în învățare, astfel încât fiecare individ să își atingă potențialul maxim de dezvoltare.

Sistemul de învățământ românesc, asemeni altor sisteme din regiune, a traversat în ultimele trei decenii un lung proces de reformare care a urmărit modernizarea concepției despre educație, armonizarea cu tendințele internaționale și cu evoluțiile socio-economice în plan

¹¹ Prof. dr., I.S.J. Iași

¹² Prof., I.S.J. Iași

național. Prin politicile și măsurile implementate s-a urmărit ca școala să devină un spațiu democratic, prietenos, echitabil și nediscriminator, deschis tuturor copiilor.

Un model de școală prietenoasă copilului pe care îl am în vedere este cel promovat de UNICEF, începând cu mijlocul anilor 1990, care plasează în centrul preocupărilor sale drepturile copiilor. Modelul reprezintă o adevărată metaforă pedagogică ce urmărește *incluziunea, eficiența academică a curriculumului și relevanța* pentru viața de zi cu zi, realizarea unui *mediu sigur, protector și sănătos* pentru starea de bine fizică și psihică a copiilor, *echitatea și sensibilitate* în raport cu aspecte legate de gen, *implicarea și participarea activă a familiilor și a comunității* viața școlii.

Ca pedagogi, suntem conștienți că elevul zilelor noastre își dorește să găsească în școală profesori prietenoși, conținuturi adaptate la nevoile și caracteristicile psihopedagogice ale vârstei sale. Contextul actual ne oferă doar opțiunea flexibilizării astfel încât să producem schimbarea în interiorul fiecărei clase. Studiile arată că susținerea autonomiei în sălile de clasă crește motivația și satisfacția internă ale elevilor. Există o corelație între susținere autonomiei și internalizarea motivației și a satisfacției interne.

Entuziasmul, creativitatea, flexibilitatea și adaptabilitatea reprezintă calități ale profesorului care corelează pozitiv cu succesul școlar al elevilor săi. Responsabilitatea, integritatea, disciplina și perseverența sunt acele caracteristici necesare atingerii învățământului centrat pe elev. Fundamentul unei comunicări constructive între profesor și elev este reprezentat de valori precum toleranță, adevăr, suport afectiv, evaluare obiectivă și respect reciproc.

În calitate de dascăl și părinte, aspir către o școală în care fiecare elev să se simtă în siguranță și să își atingă potențialul maxim. Cred în școala care oferă copilului șansa de a se cunoaște, posibilitatea de a visa și sprijinul pentru a reuși. Într-o viziune personală, școala prietenoasă copilului este o școală în care: 1) **profesorii** își vorbesc și se ascultă, caută compania colegilor și a copiilor, inventează jocuri pentru a preda și regizează piese de teatru pentru a evalua; 2) **părinții** se întorc cu drag și cu uimire, aici ei își descoperă copiii într-o lumină nouă și învață să aibă încredere în ei; 3) **fiecare copil** se întoarce curios, cu încredere, bucurie și cu nerăbdarea revederii. Este un spațiu deschis cunoașterii și comunicării, în care limitele și diferențele se transformă în surse pentru valorizare și cooperare. Fiecare copil se simte important și ocrotit, înțeles și acceptat.

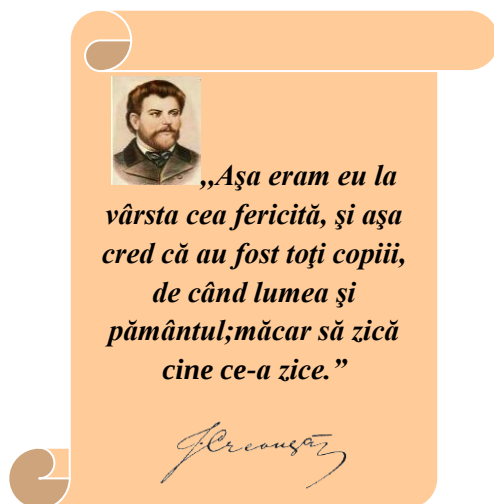
Școala prietenoasă copilului pregătește elevii pentru viață și îi învață empatia, ajutându-i să își cunoască emoțiile și cum să le exprime. Propune foarte multe exerciții și jocuri, în care copiii învață mai mult din experiențele trăite decât din informațiile transmise. Școala prietenoasă copilului este cea din care copilul pleacă cu maximă încredere în sine, pregătit pentru a-și urma și îndeplini cele mai mărețe visuri. Notele nu reprezintă un scop în sine, iar materiile obligatorii sunt stabilite în strânsă legătură cu talentele copiilor. Evaluarea măsoară evoluția fiecărui copil în raport cu el însuși și promovabilitatea este stabilită pe baza acestei evoluții.

În școala prietenoasă copilului părinții, profesorii și elevii sunt parteneri de drum, **parteneri care se respectă și au încredere unii în alții**. Credem în această rețetă și în capacitatea ei de a porni construcția unei școli prietenoase care să parcurgă drumul de la metaforă la realitate. Vă provocăm pe Dumneavoastră, părinți, elevi și profesori. să completați acest model! Așadar, ce ați adăuga?

PROIECT EDUCAȚIONAL

LA NIVEL LOCAL - COPILĂRIA DE IERI ȘI DE AZI

Carmen TEȘU¹³, Vasilică GOGA¹⁴

¹³ Prof. inv. primar, Școala Gimnazială „George Călinescu” Iași

¹⁴ Prof., Școala Gimnazială „George Călinescu” Iași

Coordonatori: profesor Teșu Carmen, profesor Goga Vasilică

ȘCOALA GIMNAZIALĂ "George Călinescu" IAȘI

Colaboratori: bibl. Corina Butnaru, prof. Georgiana Botezatu, prof. Vanda Sbera

PERIOADA DERULĂRII PROIECTULUI: Ianuarie 2024 - mai 2024

Domeniul: cultural- artistic

Argument:

Ideea proiectului s-a născut în urma participării la un concurs interjudețean dedicat lui Eminescu. Ne-au rămas adânc înrădăcinate în mintea și sufletul nostru cuvintele lui Tudor Vianu: “Fără Eminescu am fi mai altfel, mai săraci”. Ca un ecou astăzi răsună în minte noastră replica: fără Creangă am fi altfel...poate mai triști.

Obiectivul general /scopul:

Scopul acestui proiect este de a pregăti elevii pentru provocările vieții, vizând în special plăcerea de a citi, abilitatea de a comunica și cultivarea gustului estetic. Elevii vor fi puși în situația de a cunoaște și a aprecia autenticitatea și originalitatea, formându-și deprinderi de muncă în echipă și dezvoltându-și, astfel, competențe reale de relaționare.

Calendar:

1. **Sceneta: “Moș Ion Roată și Vodă Cuza” – clasa a IV-a C** - Sala de clasă- Ianuarie 2024
2. **Prezentarea video a filmului “Un bulgăre de humă”- clasa a IV-a C și clasa a V-a A**”- urmată de discuții; selectarea de proverbe și zicători din opera audiată;- Sala de clasă- Februarie 2024
3. **Un mărțișor pentru literatura română- clasele a IV-a și a V-a** -distribuirea de felicitări/ semne de carte cu imaginea povestitorului; dramatizare- “Soacra cu trei nurori”- Sala de clasă/bibliotecă- Martie 2024
4. **Dezbateri: “Copilăria de ieri și de azi”- clasele a IV-a și a V-a** -Analiză comparativă a modului de viață al copiilor din trecut cu cel al copiilor de astăzi; rolul educației în viața oricărui copil; Convenția cu privire la Drepturile Copilului- Sala de clasă- Aprilie 2024
5. **Excursie tematică la Bojdeuca din Țicău/ Casa Memorială de la Humulești- clasele a IV-a și a V-a**- Iași, Humulești- Mai 2024

EVALUAREA PROIECTULUI:

Evaluarea se realizează pe întreg parcursul derulării proiectului prin:portofoliile elevilor, expoziții și creații ale copiilor.

SUSTENABILITATEA proiectului este asigurată prin motivarea elevilor în a colabora și la alte proiecte de acest gen, prin implicarea mai activă în redactarea revistei școlii , prin noțiunile dobândite necesare și pentru pregătirea examenelor naționale viitoare

LOCAȚIA: biblioteca școlii și sălile de clasă.

RESURSE:

Materiale : -"Povești , povestiri ,amintiri" , portretul scriitorului, calculator, C.D.-uri cu filmul video “Un bulgăre de humă” și povești video, dicționar de arhaisme si regionalisme, D.E.X., obiecte de muzeu pentru organizarea unei expoziții.

Umane: cadrele didactice și elevii din echipa de proiect.

Financiare: autofinanțare, atragere de sponsorizări , sprijinul părinților.

De timp: activitățile se vor derula atât în cadrul orelor de curs cât și în afara lor după un calendar stabilit.

DISEMINARE- pe site-ul școlii, în cadrul consiliului profesoral, în ședințele comisiilor metodice.

REZULTATE AȘTEPTATE : *realizarea de către elevi a portofoliilor „Ion Creangă”; expunerea desenelor și colajelor în cadrul unei expoziții; organizarea unui mini-parc tematic cu personaje din povești.*

ELEVII NOȘTRI - ACEIAȘI SAU MEREU ÎN SCHIMBARE?

Anca Larisa ȚIBUCANU¹⁵

Primul gând care mi-a venit în minte atunci când am auzit titlul simpozionului din această ediție a Concursului „Cântec, joc și voie bună - istorie, obiceiuri și tradiții” a fost ceea ce îmi spun foștii elevi cu care mă întâlnesc ocazional: „*Ce mai este pe la școală, teacher? Cum sunt elevii de acum? Tot așa ca noi?*” ☺

Având în spate peste 15 ani de învățământ, toți la aceeași școală, pot afirma cu mândrie că am colaborat cu un număr semnificativ de elevi, care acum se află în diverse etape ale vieții lor - liceu, facultate, master, căsătoriți, cu copii (unii chiar la noi la școală ☺) sau fără, plecați în

¹⁵ Prof., Școala Gimnazială „George Călinescu” Iași

străinătate, mutați în alte județe, profesori la rândul lor (unii chiar la noi la școală ☺) etc. - și de fiecare dată când îmi ies în cale, același lucru mă întreabă.

Uitându-mă în urmă, prin agendele folosite de-a lungul anilor, fiecare nume generează o amintire, o expresie (verbală sau facială) tipică pentru elevul respectiv, o clipă din viață pe care am trăit-o împreună. Iar când trag linie și adun, îmi dau seama că e ușor să găsesc niște similitudini, dar și diferențe (evident) între elevii mei de-a lungul generațiilor.

Elevii noștri – aceiași...

Pentru început, ceea ce nu dispare de la cei cu care lucrez zilnic este **dorința de a afla ceva nou, de a fi surprins de o informație nouă**, „că de asta au venit la școală”, să consolideze ceea ce știu și să adauge ceva nou, să clădească un turn de cunoștințe ce le poate fi util în orice moment al vieții. Păcat că o parte dintre „cărămizile” acestui turn mai dispar o dată cu trecerea anilor. Acestei dorințe i se adaugă sora ei geamănă – **dorința de varietate, de conținut mereu diferit** sau, dacă e ceva știut, să fie prezentat într-un mod inedit. Rutina este inamicul principal al elevilor, în special în prezent, când sunt bombardați de informații primite din surse diferite și prezentate în moduri care mai de care mai neobișnuite. Astfel, în calitate de profesor care se respectă, trebuie să ții pasul cu vremurile, altfel nu mai ești relevant. Marele meu avantaj e că disciplina pe care o predau - limba engleză - este mereu în pas cu timpul, dat fiind faptul că permite accesul la platformele de socializare care le sunt elevilor atât de esențiale pentru traiul zilnic (părerea lor nedisputată...).

În plus, **elevii dintotdeauna au fost curioși** – de cunoștințe și nu numai – orice informație ajunge la ei este importantă, deoarece informația reprezintă putere, nu-i așa? Fie că au ocazia să învețe ceva legat de o disciplină care le e dragă, fie că află vârsta unui profesor, sunt mereu însetați de cunoaștere, de aflarea detaliilor și, ocazional, de verificarea veridicității acestora. În cazul în care nu e ceva vital pentru ei, informația este eliminată, dar important este că la un moment dat *au știut*.

O altă caracteristică ce unește generațiile de-a lungul timpului este **energia** de care dau dovadă și spiritul tânăr care ne obosește și alimentează deopotrivă pe noi profesorii. Nu de puține ori simțim că elevii cu care lucrăm sunt agitați – fie urmează o vacanță sau zile libere, fie revin din vacanță, ori pur și simplu asta le este firea – în orice caz, greu reușim să liniștim spiritele

pentru a se concentra la lecția pe care cu sârguință noi am pregătit-o pentru a răspunde la cerințele menționate în paragrafele anterioare. Pe de altă parte, cântărind anii cu grijă, realizăm că așa era și acum 3 ani, și acum 6 ani, și acum 10 ani – mereu a existat ceva care i-a distrat pe elevi de la ceea ce se face la clasă, fie un coleg mai comic sau un bilețel pasat din mână în mână cu o informație absolut esențială în timpul lecției de gramatică sau fizică. Mereu au fost influențe „dubioase” care să le ia tinerilor gândul de la învățat și să îi poarte pe alte coordonate.

Dar poate ceea ce unește cel mai mult generațiile de-a lungul anilor este **dorința de conexiune umană**, atât cu colegii cât și cu profesorii lor, lucru demonstrat cel mai bine de școala online. Firește că în funcție de compatibilități și interese, fiecare elev simte o conexiune cu un anumit profesor, sau mai mulți, deși inevitabil apar și antipatii – oameni suntem și e normal. Dar ceea ce e de netăgăduit e că respectiva conexiune cu profesorul de o anumită disciplină le schimbă perspectiva asupra acesteia pentru toată viața, fie în bine, fie în rău. Îi poate determina să urmeze o carieră în domeniul respectiv sau ceva legat de acesta, totul datorită omului care le-a insuflat dragul de ceea ce predă, indiferent de numărul de ore pe săptămână pe care îl are la acea clasă. Nu de puține ori m-am întâlnit peste ani cu foști elevi care mi-au spus că studiază sau lucrează într-un domeniu care le-a plăcut de când erau în gimnaziu și le sunt datori profesorilor de atunci pentru asta.

Elevii noștri – mereu în schimbare...

Să privim acum și reversul medaliei, deoarece este limpede că cei care se află în bănci acum se disting față de colegii lor din anii precedenți din mai multe puncte de vedere, discutate în continuare.

În primul rând, dau dovadă de **mai mult curaj, de mai multă îndrăzneală**, având un mai mare avânt să emită un răspuns, chiar dacă nu i-au acordat prea mult timp de gândire. Pe de o parte e bine, întrucât asta înseamnă că se simt confortabil să emită păreri, știind că intervenția lor nu va fi judecată aspru, umilită sau pedepsită, cum se întâmpla cu decenii (sau doar ani) în urmă. Sunt conștienți că feedback-ul pe care îl vor primi de la profesor va fi unul elegant, constructiv și util pentru reperarea răspunsului corect, în cazul comiterii unei erori. Pe de altă parte, această grabă de a da un răspuns – orice răspuns, doar de dragul de a zice ceva – nu le face cinste, dat fiind că uneori primul instinct nu e cel mai bun, ci mai are nevoie de puțină cizelare sau filtrare.

La rândul lui, un răspuns eronat poate conduce la râsete din partea colegilor, deși acestea nu erau în plan atunci când răspunsul a fost emis, ceea ce îl face pe elevul în cauză să primească o lovitură în ego-ul propriu. Aceasta fie îl face să se închidă în sine, fie îi servește drept lecție de viață și data viitoare va fi mai vigilent înainte de a emite un răspuns.

În plus, această îndrăzneală duce la **fortărea limitelor**, la încălcarea liniei dintre profesor și elev, fie din gradomanie – doar pentru a le dovedi colegilor că pot – sau din pură curiozitate și dorința de a consolida conexiunea umană pe care o au cu un profesor. Uneori au noroc și primesc o reacție pozitivă de la cadrul didactic ca răspuns la îndrăzneala lor sau pot fi considerați tupeiști, neserioși și alți termeni sinonimi. Totul depinde de personalitatea și principiile didactice ale adultului din fața clasei.

În al doilea rând, și poate unul dintre defectele care ne dezamăgește cel mai tare, este **lipsa lor de motivație în ceea ce privește studiul**. An de an, constatăm că devin tot mai delăsători, mai superficiali în ceea ce privește efortul efectiv de a se pregăti pentru fiecare zi de școală – teme făcute în fugă sau copiate în pauză, teme lipsă în repetate rânduri, rechizite lipsă, caiete comune pentru mai multe discipline, lecții rătăcite sau lipsă complet, slaba pregătire pentru un test anunțat din timp sau pentru lecția de zi, amânarea îndatoririlor școlare până în ultimul moment când acestea chiar nu mai pot fi ignorate. Un exemplu concret este un proiect anunțat cu trei săptămâni înainte (să aibă destul timp pentru culegerea, selectarea și aranjarea informațiilor) și elaborarea sa cu 1-2 zile înainte de prezentarea efectivă când, firește, este lucrat în grabă, doar ca să fie ceva scris acolo, majoritatea luat de pe internet, dar cu pretenții de obținut notă mare pentru efort mic.

Ocazional simțim că ceea ce expunem în fața clasei, pentru tot colectivul, le trece multora pe lângă ureche de parcă am vorbi cu un perete, ceea ce duce la un nivel ridicat de frustrare – „Copiii din ziua de azi nu mai învață nimic! Nu mai au răbdare să te asculte! Nu mai sunt interesați de studiu!”. E drept că interesul lor pentru învățare cunoaște o scădere vertiginoasă, dar asta e din cauza modelelor care sunt promovate în societatea cotidiană – oameni cu puțină carte dar cu mult tupeu – și care „s-au ajuns” fără prea mult studiu.

Legat de această idee, o altă frustrare a noastră, a profesorilor, este **materialismul** și lipsa dorinței de implicare a majorității elevilor, mai ales a celor cu potențial, la tot ce înseamnă concursuri, olimpiade, întreceri etc. Ori de câte ori apare o astfel de oportunitate care este anunțată la clasă, apare imediat replica elevilor „Ce primim? Ce ne dă? Ce premii sunt?”, la care

banalul răspuns „*O diplomă*” deja le strâmbă trăsăturile faciale și face ca ochii să li se dea peste cap. Sunt învățați de mici de către părinți, în mod pavlovian, să fie recompensați pentru orice lucru mărunț pe care îl fac. Chiar și banalul dus al gunoiului, care în trecut făcea parte din îndatoririle de necontestat ale copilului, acum este ridicat la rang de favor făcut familiei și care trebuie recompensat, fie financiar, fie cu laude. De aceea, un efort semnificativ în plus, cum e cel pentru o olimpiadă, trebuie să se soldeze cu ceva și mai consistent, nu doar un carton colorat cu numele lor pe el. Mândria de a se întrece cu egalii lor într-o competiție, de a-și măsura forțele, „să câștige cel mai bun” pălește în comparație cu gratificarea instantă, reprezentată de un premiu palpabil.

Tot la categoria defecte intră și noul BFF al elevilor – **telefonul** – **această „oglină neagră”**, cum o numește un serial de televiziune (*Black Mirror*), care le consumă toată atenția și de care se leagă întreaga lor existență. Despre acest subiect s-au scris nenumărate articole și intervenții, deci nu voi spune decât că noi profesorii am ajuns într-un punct în care ne străduim să transformăm acest mic dușman într-un aliat în timpul orelor noastre, să îl utilizăm într-un scop educațional, să le ilustrăm elevilor posibilitățile pe care le oferă din punct de vedere al accesării informațiilor utile, nu doar ceea ce ține de divertisment, așa cum sunt ei obișnuiți.

În fine, observ la elevii mei din ziua de azi (și sunt convinsă că e valabil și în alte școli) o **obsesie de a face doar ceea ce le place**, doar ce le convine și ce îi interesează. Această obsesie explică toate defectele de mai sus – în clipa în care o sarcină este prea solicitantă pentru ei, o abandonează sau o tratează cu superficialitate. Acest fapt deschide un cerc vicios – profesorul este frustrat de reacția elevului, nota acestuia este mică, elevul prinde pică pe disciplină (și pe profesor) și ciclul se reia. După părerea mea, totul se explică prin modul în care au fost crescuți, fiind învățați de mici doar cu ce le place și cu prea puține responsabilități care să îi călească și să îi întărească pentru dificultățile vieții. Astfel, influența părinților are un impact foarte puternic asupra dezvoltării lor de la vârste mici.

Sper să mă înșel, dar majoritatea vor ajunge niște adulți mereu nemulțumiți (de job, de salariu, de casă, de familie etc.), foarte instabili, persoane pe care nu se va putea baza nimeni din cauza acestei instabilități și care la rândul lor vor fi frustrați și supărați pe viață că nu le cade totul în brațe așa cum s-a întâmplat de când erau mici. Cumulat, societatea va avea de suferit, deoarece EI SUNT SOCIETATEA, ei sunt viitorii angajați, părinți, politicieni etc.

În încheiere, aş dori să evidenţiez faptul că oricât de energici sau lipsiţi de motivaţie ar fi, elevii cu care colaborăm zilnic sunt „ai noştri”. **De noi depinde** cum lucrăm cu ei astfel încât să îi acceptăm aşa cum sunt, cu bune şi cu aspecte de îmbunătăţit, să le încurajăm spiritul, să îi ghidăm şi să le fim aproape astfel încât să se dezvolte frumos. Totodată, **de ei depinde** să accepte ajutorul şi contribuţia noastră, să rectifice ceea ce li se semnalează ca în cele din urmă să devină membri respectabili ai societăţii viitoare. De reţinut că impactul şcolii şi al profesorilor durează peste timp, deci să ne asigurăm că acesta este unul pozitiv.

DATINI ŞI OBICEIURI DE ALTĂDATĂ

Ana Mirela TODIREANU¹⁶

Când am citit tema acestui simpozion: ”Generaţii de ieri şi de azi. Incursiune în timp” m-a cuprins melancolia; un dor nestăvilit mi-a învăluit sufletul şi m-a transpus în curtea bunicilor, în judeţul Neamţ, comuna Răuceşti, într-o seară în care ninge ca-n poveşti. Bande de capre şi de urşi intrau în ogradă, dansau şi strigau după datina străbună. Eu nu pricepeam nimic din strigăturile lor, vedeam doar cum caprele clănţăneau, mascaţii învârteau ameninţător cârjele, urşii îşi aruncau ciomegele în curte, se dădeau de-a tumba spre ele şi mormăiau de mă lua groaza. Întreaga casă era cuprinsă de euforie, numai eu nu mai puteam de spaimă şi mă ascundeam printre fustele mamei.

Ca să-mi mai vină niţel inima la loc, bunicii au invitat în casă o bandă de urşi (cred că erau nişte rude mai apropiate pe care ar fi trebuit să le recunosc) ce şi-a dat măştile jos. Când am constatat că intră în casă cu adevărat, am fugit efectiv în partea opusă a sălii, dar după ce le-am

¹⁶ Prof. inv. primar, Şcoala Gimnazială „George Călinescu” Iaşi

văzut chipurile, m-am mai calmat. Nu-i cunoșteam, dar ei mă strigau pe nume și întindeau brațele spre mine. Încurajată de mama, agățată de mâna ei și protejată de fusta salvatoare, m-am apropiat de urși, nu prea mult, ca să nu mă ”pape”.

După ce am mai crescut, am mers iar de Anul Nou la bunici. Mascășii parcă nu mai erau la fel de mari și amenințători, începuseră să mă distreze și observam detalii pe care spaima de altădată nu mă lăsase să le observ: gura caprei era din lemn, nu clănțănea, ci pocnea. Jocul ”caprei”, era de fapt o mască ce imita animalul respectiv: un băț de lemn, cu un „bot” clămpănitor (tot de lemn), împodobit cu covoare țesute cu motive specifice satului, coarne și, eventual, o fâșie cu clopoșei pe „spinare”. Jocul caprei era acompaniat de cântările flăcăilor care o însoțeau, mascați și ei la rândul lor. Cârjele lor păreau chiar frumoase. Fiecare mascat avea o bucată de creangă de copac cât mai sucită și împodobită cu cânăfiori roșii care săltau în ritmul muzicii. Capra se îmbolnăvea când aproape era vândută, iar între vânzător și cumpărător avea loc o renegociere, dar apoi animalul, descoperit a suferi din nu știu ce motive, se însănătoșea, era vândut cu succes și alaiul era răsplătit de gazde cu produse tradiționale (colaci, vin), apoi pleca la altă casă pentru a-și dansa jocul.

Urșii nu aveau blană, ci cojoace și pantaloni, toate întoarse pe dos. Erau încinși cu centuri pe care erau cusuți cu sârmă zurgălăi și clopoței. În trupa de urși era nelipsit ursarul care ținea ritmul cu toba, coordonând urșii. Ca în jocul caprei, și ursul se îmbolnăvea și murea, dar apoi reînvia și jocul se relua mai abtîr ca înainte. De la o bandă de urși am aflat că înainte, în dans, erau folosiți chiar pui de urs care erau învățați să danseze fiind așezați cu etichete pe o tablă încinsă. Ridicau când o lăbuță, când alta pentru a le răcori și într-un final ajungeau să danseze în ritmul muzicii. Am încercat atunci un sentiment de milă pentru bietele animale, și, deși mi-aș fi dorit să văd un pui de urs dansând, mă bucuram în sinea mea că nu se mai păstrează obiceiul.

Mai târziu, adult fiind am văzut pentru prima dată o bandă de arnăuți care a venit în curtea nașei mele din Răucești, la câteva case de gospodăria bunicilor mei. Nu știu dacă veneau și la noi când eram copil, probabil că da, dar reținusem mult mai bine urșii care mă înspăimântau.

În orice caz, ajunsă la maturitate m-am delectat într-un an, pe îndelete, cu frumusețea dansului arnăuților, cu portul lor special: costume populare peste care își trăsese o flanelă roșie ornată cu un șervet pe care erau prinse mărgelile viu colorate și bucăți de oglindă care alungau dușmanii/ spiritele rele, aducând armonia și bunăstarea în casele oamenilor. Pe cap, purtau căciulă, și ea împodobită cu mărgelile, dar și cu bucățele de oglindă. Peste ȳtari aveau câte o fustă

din zdrențe colorate în roșu și albastru. În picioare, opincile cu zurgălăi dădeau farmec dansului, iar buzduganul împodobit din mână era mănuit cu pricepere, transformându-se din armă de apărare în motiv decorativ. Formația respectivă se compunea din trei gradați, un harap și șase arnăuți, fiind acompaniată de un toboșar, un acordeonist și un saxofonist. Programul scenei avusese momente de teatru folcloric: înțelegerea dintre arnăuți și împărat, precedat și apoi urmat de jocul arnăuților. Se evocase o luptă încheiată printr-un armistițiu

În istorie, ”arnăuții au intrat în memoria poporului român ca soldați, mercenari sau oameni de pază angajați de domni sau de boieri. S-au remarcat ca fiind foarte loiali celui pe care îl slujeau, astfel încât cuvântul arnăut a ajuns să fie sinonim cu slujitor credincios. Arnăuții albanezi angajați se deosebeau în mod esențial de mercenarii feudali europeni prin faptul că își dădeau viața pentru a apăra persoanele care-i angajau și bunurile încredințate lor”. După observarea trupei, totul a căpătat în mintea mea mai mult sens, informațiile au început să se lege armonios, iar implicarea afectivă a determinat memoria să depoziteze într-un loc aparte amintirile, făcându-le atât de vii.

Datinile și obiceiurile cu caracter ludic sunt încă extrem de bine reprezentate în folclorul din comuna Răucești. Printre ele, alaiurile de datini și obiceiuri din satul Oglinzi le-am observat pentru prima dată la îndemnul mamei de a participa la Festivalul de datini și obiceiuri din comună, desfășurat în fiecare an pe două ianuarie. Apoi le-am văzut pe îndelete chiar în Oglinzi unde s-a stabilit tata în urma decesului mamei. Este de remarcat că „aceste manifestări cunosc în satul Oglinzi o largă răspândire și o bună conservare a materialului folcloric. Acest lucru dovedește că fenomenul de creație a funcționat și probabil funcționează și în prezent. Așa se poate explica existența diverselor tipuri de capră – capră tânără, capră bătrână. Mesajul ritual inițial rămâne același, schimbându-se doar forma de transpunere artistică. Jocul caprei de Anul Nou comportă anumite particularități: Capra bătrână este formată din tineri cu măști de moșnegi, care strigă la capră”. Originalitatea momentului este dată de folosirea cârjelor contorsionate.

Cerbul de la Oglinzi ”se desfășoară în baza unui scenariu la care participă un alai mai mare. Cerbul este ucis și învie în bucuria celor care participă la scenetă. În acest scenariu al morții și al învierii, cerbul simbolizează reînnoirea ciclului naturii, renașterea regnului animal odată cu cel vegetal”. El este însoțit de vânător medic și gonaci care ajută la vânătoare și dau savoare momentului artistic. Cerbii sunt și ei împodobiți cu covoare țesute în gospodării ca și

caprele, iar gonacii au și ei cârje contorsionate împodobite, după tradiția locului, cu cânăfiori roșii.

Ultimul urs pe care l-am văzut anul acesta, jucat de veri de-ai mei care au avut bunăvoința să-mi dea versurile, avea strigăturile actualizate, personalizate, autentice pe care am plăcerea să le împărtășesc cu dumneavoastră:

Bună seara, bună seara!

Iată vin cu animala,

Animala mea-i păroasă,

Mi-i frică s-o vâd în casă.

La coborât în asfalt,

Ursul s-o emancipat

Și i-am dat rachiu să bea

Numai ca să-l pot juca.

Hai te pune-oleacă-n brânci

Ca lelița la urzici!

Pune paru-ntre picioare

Și fă numai rostogoale!

Ah! te-ai dat de-a dura dura

De-ai stârnit vatămătura

Și nu pot grăi cu gura.

Vai de mine ce-am pățit!

Ursu' meu s-o-mbolnăvit!

Vino babă vrăjitoare

Și vezi ursul meu ce are!

„Să treacă verde prin tine

Ca acceleratu-n linie

Ursu' o fost deocheat,

Dar eu vi l-am vindecat”.

Punele labele pe prag!

Hai te-aruncă pe ciomag!

Hai te saltă cât mai sus

Să semeni a pui de urs!

Hai te saltă cât pădurea

Să te vadă toată lumea!

Că de când nu te-o văzut,

Carnea pe tine-o scăzut.

Că de când te-am cântărit,

Nicio chilă n-am găsit.

Nicio chilă, nici un gram,

Nici măduva la ciolan.

Ursul meu tărcat pe bot

Umblă după fete mort

După fete de liceu

După care mor și eu.

Iar acum la-ncheiere,

Ursu' meu parale cere

Băgați mâna-n buzunare

Și scoateți ceva sutare

Să iau la urs de mâncare!
Băgați mâna pân' la cot
Și scoateți bacșișu' tot!
Bună seara gospodari
La anu' și la mulți ani!

Webografie:

1. <https://dordeneamt.ro/2022/12/26/festiva-lul-de-datini-si-obiceiuri-de-iarna-steaua-sus-rasare-editia-lui-a/>
2. <https://blog.travelminit.ro/traditii-si-obiceiuri-romanesti-de-anul-nou/>
3. <https://adevarul.ro/stiri-locale/piatra-neamt/arnautii-capra-muta-cerbul-si-carcelul-datini-2068402.html>
4. <https://agrointel.ro/70600/jocul-ursului>